

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ FAKULTĀTE
VALSTSTIESĪBU ZINĀTŅU KATEDRA

**VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS
DIENESTA INDIVIDUĀLĀS DARBĪBAS FORMAS
PUBLISKO TIESĪBU JOMĀ, UGUNSDROŠĪBAS
UZRAUDZĪBAS DARBĀ SAGATAVOTIE
DOKUMENTI, TO TIESISKĀ DABA UN
PROBLEMĀTIKA ADMINISTRATĪVĀ PROCESA
IETVAROS**

MAĢISTRA DARBS

Autore: Jeļena Grigorjeva
Studenta apliecības Nr.: jg09019
Darba vadītājs: docents Dr. iur. Edvīns Danovskis

RĪGA 2024

ANOTĀCIJA

Maģistra darba mērķis ir valsts ugunsdrošības uzraudzības darbā sagatavoto dokumentu tiesiskās dabas, ar to saistītās problemātikas izprašana un iespējama risināšana.

Maģistra darbā sniegts ieskats par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta individuālās darbības formām publisko tiesību jomā. Tika izvērtēti gadījumi, kad Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbība vai bezdarbība ir uzskatāma par faktisko rīcību, aprakstīti un analizēti valsts ugunsdrošības uzraudzības darbā sagatavotie dokumenti, un pieņemts, ka brīdinājums par būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatācijas, būvdarbu vai produkcijas laišanas tirgū apturēšanu vai ierobežošanu, atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām, atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām un vēstule, ar kuru adresāts tiek informēts, ka ugunsdrošības prasību pārkāpumi objektā netika konstatēti, ir vērtējami kā administratīvais akts, bet vēstule par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tehniskās komisijas pieņemto lēmumu – kā starplēmums.

Maģistra darba ietvaros ir analizēta problemātika attiecībā uz Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.pantā noteikto atbildību par ugunsdrošību objektā, pārbaudes akta atcelšanu daļā un iepriekš izdoto administratīvo aktu noilgumu.

Atslēgas vārdi: valsts ugunsdrošības uzraudzība, administratīvais akts, procesuālā rīcība administratīvajā procesā, atbildība par ugunsdrošību objektā.

ABSTRACT

The Master's Thesis aims to understand the legal nature of the documents prepared in the course of work of the State fire safety supervision and the related problems and ways of resolving the issues in question.

The Master's Thesis provides valuable insight into the forms of individual activity of the State Fire and Rescue Service governed by public law. The cases that were caused by acts or omissions of the State Fire and Rescue Service can be considered as actual actions that have been evaluated, and the documents prepared in the course of work of the State fire safety supervision were described and analysed.

Moreover, it was assumed that a warning about the suspension of the operation, construction work or putting the product on the market of a building, its part or equipment or restriction, an opinion regarding the object's compliance with the fire safety requirements, an opinion on the compliance of the construction object with fire safety requirements and a letter whereby the addressee is notified that no violations of fire safety requirements were found shall be considered as an administrative act; whereas a letter on the decision made by the Technical Commission of the State Fire and Rescue Service - as an interim decision.

Within the framework of the Master's Thesis, the problems related to the responsibility of Fire Safety at the Object, as defined in Article 9 of the Fire Safety and Fire-fighting Law, the partial cancellation of the inspection report and the expiration of previously issued administrative decision, have been analysed.

Keywords: state fire safety supervision, an administrative act, procedural conduct in administrative proceedings, responsibility of fire safety at the object.

SATURS

Ievads.....	5
1. VUGD individuālās darbības formas publisko tiesību jomā.....	7
1.1. Faktiskā rīcība.....	7
1.2. Publisko tiesību līgums.....	10
1.3. Iekšējs lēmums.....	10
1.4. Procesuālā rīcība administratīvajā procesā.....	11
1.5. Vienkāršās pārvaldes darbība.....	12
1.6. Administratīvais akts.....	12
2. Valsts ugunsdrošības uzraudzība un sagatavotie dokumenti.....	14
2.1. Kārtība, kādā VUGD amatpersonas veic valsts ugunsdrošības uzraudzību.....	14
2.2. Brīdinājums un lēmums par darbības apturēšanu.....	18
2.3. Atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām.....	24
2.4. Vēstule.....	26
2.5. Atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām.....	29
2.6. VUGD Tehniskā komisija un vēstule par pieņemto lēmumu.....	32
2.7. Pārbaudes akts.....	39
3. Problemātika valsts ugunsdrošības uzraudzības administratīvā procesa ietvaros.....	45
3.1. Pārbaudes akta atcelšana daļā.....	45
3.2. Iepriekš izdoto administratīvo aktu noilgums.....	49
3.3. Atbildība par ugunsdrošību objektā.....	51
Kopsavilkums.....	62
Izmantotās literatūras un avotu saraksts.....	64
Pielikums.....	68

IEVADS

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests kā iekšlietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde īsteno valsts pārvaldes deleģētās funkcijas, tajā skaitā uzrauga normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasību ievērošanu.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, veicot ugunsdrošības uzraudzību, sagatavo un izdod dažāda veida dokumentus, tādus kā pārbaudes akts, atzinums par atbilstību ugunsdrošības prasībām, atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām un daudzus citus.

Ik pa laikam, mainoties normatīvo aktu bāzei vai iestājoties konkrētam apstāklim, kas, iespējams, netika paredzēts, parādās nepieciešamība mainīt konkrētā dokumenta sastāvdaļas, lai ar šā dokumenta starpniecību varētu pilnvērtīgi īstenot tam domāto uzdevumu.

Neskatoties uz to, ka Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests savas kompetences ietvaros skaidro normatīvo aktu prasības ugunsdrošības jomā un īsteno sabiedrības izglītošanas pasākumus, laika gaitā personām rodas domstarpības attiecībā uz piemērojamo prasību interpretāciju, kas tiek risinātas ar tiesas palīdzību.

Viens no aktuālākajiem jautājumiem, kas tiek vērtēts tiesā, ir Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.pantā noteiktā atbildība, proti atbildība par ugunsdrošību objektā, kad par strīda pamatu kļūst starp īpašnieku un nomnieku noslēgtajā līgumā par ugunsdrošību noteiktās atbildības nekorekts interpretējums, vai gadījums, kad līgumā šāda atbildība pat nebija nolīgta.

Valsts ugunsdrošības uzraudzības darbā sagatavotajam dokumentam, kā instrumentam ceļā uz ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasību ievērošanas panākšanu jābūt pēc iespējas pilnīgākam, tas nedrīkst radīt vairākkārt atkārtujošos kāžusus, ir jābūt skaidrai tā tiesiskai dabai.

Maģistra darbs ir aktuāls ar to, ka sniedz ieskatu par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta individuālajām darbības formām publisko tiesību jomā, tajā skaitā arī starplēmumiem un administratīvajiem aktiem, par valsts ugunsdrošības uzraudzības darbā sagatavoto dokumentu tapšanas mērķi, sagatavošanas procesu, ar to saistīto problemātiku un kāžusiem.

Maģistra darba tēmai ir ierobežojums: tikai valsts ugunsdrošības uzraudzības ietvaros izdotie dokumenti, kas rada kāžusus vai problemātiku.

Autore maģistra darbā “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta individuālās darbības formas publisko tiesību jomā, ugunsdrošības uzraudzības darbā sagatavotie dokumenti, to tiesiskā daba un problemātika administratīvā procesa ietvaros” izvirza sekojošu mērķi un uzdevumus.

1. VUGD INDIVIDUĀLĀS DARBĪBAS FORMAS PUBLISKO TIESĪBU JOMĀ

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – VUGD) darbību, kā jebkuru citu valsts pārvaldes iestādi, regulē Latvijas Republikas Satversme, Valsts pārvaldes iekārtas likums un citi tiesību akti.

VUGD darbojas saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā, Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā un Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumos Nr.398 “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums” noteikto deleģējumu un pilnvarojumu. Tie ir galvenie tiesību akti, uz kuru pamata VUGD veic tam deleģētās funkcijas.

VUGD, īstenojot tam deleģētās valsts varas pilnvaras valsts pārvaldes jomā, izdod vai īsteno tādas valsts pārvaldes individuālās darbības formas publisko tiesību jomā kā administratīvais akts, faktiskā rīcība, publisko tiesību līgums, iekšējs lēmums, procesuālā rīcība administratīvajā procesā, politisks lēmums, lēmums administratīvo pārkāpumu lietā un vienkāršās pārvaldes darbība. Kriminālprocesuāla lēmuma izdošana nav VUGD kompetences ietvaros.

1.1. Faktiskā rīcība

VUGD ir tiesīgs īstenot tādu valsts pārvaldes individuālās darbības formu kā faktisko rīcību, kas izpaužas kā darbība vai bezdarbība, kas rada labvēlīgas vai nelabvēlīgas faktiskas sekas.

Faktiskā rīcība ir iestādes darbība vai bezdarbība konkrētajā situācijā, tomēr pienākumam uz konkrēto lūgumu reaģēt un izpildīt darbību, ar kuru rēķinās persona, ir jābūt reglamentētam tiesību normās. Piemēram, VUGD dispečers, saņemot pieteikumu ar lūgumu nocelt kaķi no koka, izvērtēs, vai kaķa nocelšana no koka ir VUGD kompetencē. Lai to izvērtētu, ir nepieciešams saprast vai šāda darbība tiek vērtēta kā glābšanas darbi.

Ārējā normatīvajā aktā šāds termins nav definēts, kas apgrūtina personas subjektīvo tiesību īstenošanu apstrīdot faktisko rīcību, vai izvērtējot, vai attiecībā pret šo personu VUGD veiktā darbība vai bezdarbība ir bijusi faktiskā rīcība¹.

Saskaņā ar VUGD 2015.gada 24.marta iekšējos noteikumos Nr.22-1.12/7 “Ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbu veikšanas kārtība” noteikto, glābšanas darbi ir pasākumu kopums

¹ Administratīvā procesa likuma 91.pants.

cilvēku un dzīvnieku glābšanai, bīstamo faktoru kaitējuma mazināšana videi vai materiālām vērtībām.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumu Nr.398 “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums” 3.3.apakšpunkta viena no VUGD funkcijām ir ugunsdzēsības un glābšanas darbu veikšana. Šo noteikumu 4.5.apakšpunkts noteic, ka, lai nodrošinātu funkciju izpildi, VUGD ir uzdevums vadīt un veikt glābšanas darbus:

- 1) dzēšot ugunsgrēkus;
- 2) pēc ceļu satiksmes negadījumiem (turpmāk – CSNG);
- 3) iekšējos ūdeņos;
- 4) atbilstoši VUGD tehniskajam nodrošinājumam un iespējām – zemūdens meklēšanas un citus glābšanas darbus.

Augstāk minētais nozīmē, ka VUGD ir tiesīgs veikt arī citus (ne tikai dzēšot ugunsgrēkus, pēc CSNG utt.) glābšanas darbus, ja ir tāda iespēja un tehniskais nodrošinājums ir pietiekams.

Tālāk ir vērtējams, vai kokā atradušos kaķi tiešām vajag glābt. Ja dzīvnieks ir ievainots vai tas ir pavadījis augstumā vairākas diennaktis, tas liecina par to, ka, iespējams, ir apdraudēta tā dzīvība un to tiešām ir nepieciešams glābt. Šādā gadījumā dzīvnieka izglābšana ir VUGD kompetences ietvaros, kur VUGD reaģēšana, ierašanās uz izsaukumu, konkrētās darbības attiecībā uz dzīvnieku glābšanu vai atteikšanās reaģēt būtu vērtējamas kā faktiskā rīcība.

Jebkurai fiziskai personai ir tiesības (neatkarīgi no tā, tiek vai netiek aizskartas tās intereses²) ziņot par dzīvnieku, kas ir apdraudēts un kura glābšanai ir nepieciešama VUGD iesaiste atbilstoši kompetencei, tomēr apstrīdēt šādu rīcību varēs tikai tā persona, kuras subjektīvās tiesības ir aizskartas, piemēram, kaķa īpašnieks.

Gadījumā, kad kaķis spēlējoties ir uzrāpies kokā, tas nav traumēts un nepastāv apstākļi, kas apdraud tā dzīvību, VUGD darbība vai bezdarbība attiecībā pret šo dzīvnieku ir vienkārša pārvaldes darbība, jo pienākums reaģēt uz šādu notikumu nav noteikts tiesību normās. Šādā gadījumā, lai noceltu kaķi, ir jāvēršas pie privātpersonas, piemēram, arborista.

Gadījumā, kad uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru “112” tiek saņemts izsaukums par to, ka no konkrētā dzīvokļa nāk izteikta smaka, kas liecina par līķi, uz izsaukumu ierodas Valsts policija³ un VUGD, kur tikai Valsts policija ir tiesīga pieņemt lēmumu par šī dzīvokļa durvju uzlaušanu. Šādā gadījumā VUGD sadarbojoties ar Valsts policiju, sniedz

² Ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu. sk.arī: Latvijas Republikas Satversme: LR likums. Pieņemts: 15.02.1922. Latvijas Vēstnesis, 1993. 1. jūlijs, nr.43.

³ Likuma “Par policiju” 12.panta 16.punkts, 10.panta 2.punkts.

tehnisko palīdzību pēdējai⁴. Attiecīgi, gadījumā, ja durvju uzlaušana būs nepamatota, dzīvokļa īpašnieks varēs vērsties tiesā pret Valsts policiju par attiecīgo faktisko rīcību. Ja VUGD uzlauzīs dzīvokļa durvis patvaļīgi, tāda darbība būs uzskatāma par prettiesisku faktisko rīcību, jo durvju uzlaušana nav VUGD kompetences ietvaros (izņemot gadījumus, kad durvis tiek uzlauztas ar mērķi tikt iekšā konkrētajā dzīvoklī Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumu Nr.398 “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums” 4.punktā noteiktajos gadījumos).

Citā gadījumā, kad VUGD saņem izsaukumu ar lūgumu palīdzēt smaga slima cilvēka transportēšanā no gultas līdz transportam, tam nav pienākums reaģēt uz šādu lūgumu. Atteikums palīdzībā šādā gadījumā nav faktiskā rīcība. Tomēr, gadījumā, ja reaģējot uz Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (turpmāk – NMPD) lūgumu palīdzēt ar smaga cilvēka iecelšanu NMPD mašīnā, VUGD amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm (turpmāk – amatpersona) pie transportēšanas slimo cilvēku nejauši traumē, šāda darbība jau ir uzskatāma par faktisko rīcību⁵ no VUGD puses.

No VUGD īstenotās prakses te var minēt arī vairākus citus faktiskās rīcības piemērus:

- ugunsgrēka dzēšanai nepieciešamā ūdens ņemšana no blakus zemes gabalā (citai privātpersonai piederošā) esošā dīķa bez šīs personas atļaujas⁶ (apzināta). Gadījumā, kad šīs darbības rezultātā tiek aizskartas īpašnieka intereses, piemēram, VUGD darbības rezultātā dīķī mītošās zivis gāja bojā (faktiskās sekas), īpašniekam ir subjektīvās tiesības vērsties tiesā;
- VUGD ūdenslīdzēju ierašanās uz upi ar mērķi meklēt noslīkušo personu (apzināta);
- VUGD amatpersonas ugunsdrošības prasību pārbaudes veikšana objektā pēc tam, kad šā objekta īpašnieks ir izteicis tādu lūgumu (apzināta);
- VUGD amatpersona, veicot ugunsdrošības prasību pārbaudi objektā, pati iedarbina automātisko sprinkleru ugunsdzēsības sistēmu, kā rezultātā applūst pagrabstāvs (neapzināta);
- akts par notikušo ugunsgrēku, kas izdots personai, kurai uz šo aktu ir subjektīvās tiesības. Šāds dokuments saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 89.panta otro

⁴ sk.arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2023.gada 22.jūnija spriedums lietā nr.A420190322. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 1.decembrī].

⁵ Tiesiskais regulējums attiecībā uz VUGD pienākumu šajā gadījumā palīdzēt NMPD ir ietverts Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumos Nr.398 “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums”. Gadījumā, kad slimā cilvēka transportēšana ir veicama pēc NMPD lūguma, palīdzība šim slimam cilvēkam ir uzskatāma par glābšanas darbiem.

⁶ VUGD amatpersonas vienmēr cenšas izvairīties no šādām situācijām, bet analogiskas situācijas ir bijušas, kad blakus nebija citas ugunsgrēka dzēšanai nepieciešamās ūdens ņemšanas vietas.

daļu ir izziņa⁷. Šāds akts satur detalizētu informāciju par notikušo ugunsgrēku un faktiem.

1.2. Publisko tiesību līgums

VUGD kā jebkura valsts pārvaldes institūcija var izmantot līgumu publiski tiesisku attiecību noregulēšanai, tajā skaitā gadījumos, kad VUGD funkcijas daļēji uzticot privātpersonai tiks panākta lielāka kapacitāte noteiktajā uzdevumā. Kā piemērus šādiem līgumiem var minēt:

- sadarbības līgums ar pašvaldību par informācijas apmaiņu aptaujas - konsultācijas pakalpojuma nodrošināšanai, ar mērķi īstenot Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumu Nr.398 “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums” 4.2.apakšpunktā noteikto funkciju, proti, prevencijas pasākumu valsts ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā, organizēšana un veikšana;
- līdzdarbības līgums ar brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību, ar mērķi īstenot Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumu Nr.398 “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums” 3.3. un 4.2.apakšpunktā un Ministru kabineta 2019.gada 9.janvāra rīkojumā Nr.7 “Par konceptuālo ziņojumu “Par valsts politiku ugunsdrošības jomā”” noteikto attiecībā uz ugunsdzēsības un glābšanas darbu veikšanu, prevencijas pasākumu valsts ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā organizēšanu un veikšanu. Ar šo līgumu VUGD uzdeva brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrībai veikt noteiktus valsts pārvaldes uzdevumus;

Tādus publisko tiesību līgumus kā administratīvais līgums vai deleģēšanas līgums VUGD praksē neīsteno.

1.3. Iekšējs lēmums

VUGD īsteno šādus iekšējos lēmumus, kas ir vērsti gan uz visiem VUGD nodarbinātajiem, gan uz atsevišķām amatpersonām, piemēram:

- VUGD vadības lēmums par jaunas formas iepirkumu VUGD amatpersonām;
- VUGD vadības lēmums par naudas balvu piešķiršanu amatpersonām;

⁷ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021. Otrais izdevums. 111.lpp.

- VUGD vadības lēmums par atsevišķu VUGD amatpersonu apbalvošanu, piemēram, apbalvojums “Kārtējā speciālā dienesta pakāpe - pirms termiņa”, apbalvojums “Par drosmi”, apbalvojums “Par priekšzīmīgu dienestu” vai citi;
- VUGD vadības lēmums par VUGD centrālā aparāta un atsevišķu patstāvīgo struktūrvienību pārvākšanos no telpām Maskavas ielā 5, Rīgā, uz telpām Talejas ielā 1, Rīgā;
- VUGD lēmums par amatpersonas iekļaušanu VUGD tehniskās komisijas sastāvā, šādā veidā uzliekot amatpersonai pienākumu piedalīties tehniskās komisijas sēdēs un lēmumu pieņemšanā.

Augstāk minētie lēmumi ir vērsti uz VUGD iekšējā darba organizēšanu un to tiesiskums tiek kontrolēts tikai valsts pārvaldes ietvaros⁸.

1.4. Procesuālā rīcība administratīvajā procesā

Administratīvā procesa ietvaros VUGD amatpersonas ir tiesīgas pieņemt procesuālus lēmumus jeb starplēmumus, tajā skaitā arī tādus, kas būtiski ietekmē personas tiesības, to starpā ir arī lēmums par pārbaudes aktā (administratīvā aktā) noradītā pārkāpuma novēršanas termiņa procesuālā termiņa pagarināšanu vai atteikumu šo termiņu pagarināt.

Cits starplēmums ar būtisku ietekmi, ko izdod VUGD, ir brīdinājums par būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatācijas, būvdarbu vai produkcijas laišanas tirgū apturēšanu vai ierobežošanu⁹. Šis procesuālais lēmums pirmšķietami nerada galīgās tiesiskās sekas, jo pēc būtības ir brīdinājums par to, ka gadījumā, ja noteiktajā termiņā konkrētie pārkāpumi netiks novērsti, tiks pieņemts lēmums par darbības apturēšanu (galīgais administratīvais akts).

Gadījumā ar atzinumu par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām un atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām, ko adresāts iesniedz citā valsts pārvaldes iestādē, lai iegūtu sev vēlamu pozitīvu rezultātu, iegūstot vairākpakāpju galīgā noregulējuma rakstura administratīvo aktu, būtu vērtējami kā starplēmumi, tomēr, ņemot vērā to, ka atzinumi var būt adresātam nelabvēlīgi, to tiesiskā daba ir vērtējama.

⁸ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021. Otrais izdevums. 119.lpp.

⁹ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ pants.

1.5. Vienkāršās pārvaldes darbība

VUGD ikdienā veic vienkāršās pārvaldes darbības, kas izpaužas kā tehniskas darbības, kas nerada ne tiesiskas, ne faktiskas sekas privātpersonai. Kā piemērus VUGD vienkāršās pārvaldes darbībām var minēt:

- personas konsultēšana par VUGD darba laiku un iesnieguma iesniegšanas iespējām;
- VUGD uz 3 minūtēm iedarbina trauksmes sirēnas, lai pārliecinātos par agrīnās brīdināšanas sistēmas tehnisko gatavību – trauksmes sirēnu tehnisko stāvokli, iespējamiem bojājumiem vai traucējumiem sirēnu darbībā;
- vēstule, kas nosūtīta iesnieguma iesniedzējam (kuram nebija subjektīvās tiesības tādu iesniegt), ar kuru tas tiek informēts, ka konkrētajā objektā tika veikta ugunsdrošības prasību pārbaude;
- VUGD organizē informatīvo kampaņu ar mērķi izglītēt sabiedrību ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā un sniegtu praktiskus padomus par rīcību ugunsgrēka gadījumā un citās ārkārtas situācijās;
- VUGD dažāda rakstura vēstules (par informācijas pieprasījumu, informatīvā vēstule, vēstule, ar kuru adresāts tiek informēts, ka pārkāpumi objektā netika konstatēti u.c.).

Tomēr vienmēr ir izvērtējamas konkrētās lietas apstākļi, tajā skaitā, kādā kārtībā ir jāsniedz atbilde. Piemēram, VUGD ir saņemts rakstisks iesniegums par ugunsdrošības prasību neievērošanu konkrētajā objektā. Gadījumā, ja iesniedzēja subjektīvās tiesības var būt aizskartas, iesniedzējs ir jāinformē Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā par pārbaudes veikšanas faktu un pārbaudes rezultātiem (nenorādot konkrētos konstatētos pārkāpumus), kur šāda iesniedzēja informēšana ir uzskatāma par faktisko rīcību. Gadījumā, ja iesniedzēja subjektīvās tiesības nav aizskartas, iesniedzējs informējams Iesniegumu likuma noteiktajā kārtībā, un šāda iesniedzēja informēšana ir uzskatāma par vienkāršo pārvaldes darbību.

1.6. Administratīvais akts

VUGD izdod dažādus administratīvos aktus, kas rada publiski tiesiskas attiecības starp VUGD un adresātu, piemēram:

- lēmums par objekta apkures iekārtas darbības apturēšanu, konstatējot, ka apkures iekārta šajā objektā netiek uzturēta darba kārtībā. Šāds administratīvais akts ir uz individuāli noteiktu personu vai personām versts;
- lēmums par amatpersonas pārcelšanu dienesta vajadzībām no Rīgas uz Liepāju (kur amatpersonas dzīvesvieta ir Rīgā un lēmums būtiski ierobežo amatpersonas cilvēktiesības);
- VUGD amatpersonas rīkojums (mutvārdos) automašīnas šoferim apstāties, gadījumā, kad konkrētā automašīna, turpinot ceļu, būs pakļauta bīstamiem faktoriem ugunsgrēka vietā. Šāds rīkojums ir vispārīgais administratīvais akts, kurš ir jāpilda visu automašīnu autovadītājiem (personu loks, kurām šis akts ir saistošs, tā izdošanas brīdī ir grūti identificējams¹⁰), kas vēlas braukt pa konkrēto ceļu;
- par ugunsdrošību objekta atbildīgajai personai izdots pārbaudes akts, kas atspoguļo pārbaudes laikā konstatētos pārkāpumus ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā, un uzliek par pienākumu pārbaudes akta adresātam šos pārkāpumus novērst tajā norādītajos termiņos. Šāds administratīvais akts ir uz individuāli noteiktu personu vai personām versts.

Vienlaikus, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma trešās daļas 3.punktu administratīvais akts nav starplēmums administratīvā procesa ietvaros, izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskas intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu, proti, starplēmumu administratīvā procesa ietvaros, ja tas skar personas tiesiskas intereses, var uzskatīt par administratīvo aktu.

Ņemot vērā augstāk minēto, autoresprāt, būtu vērtējama tādu VUGD izdoto dokumentu tiesiskā daba kā:

- brīdinājums par būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatācijas, būvdarbu vai produkcijas laišanas tirgū apturēšanu vai ierobežošanu;
- atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām;
- atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām;
- VUGD izdotās vēstules.

¹⁰ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021. Otrais izdevums. 103.lpp.

2. VALSTS UGUNSDROŠĪBAS UZRAUDZĪBA UN SAGATAVOTIE DOKUMENTI

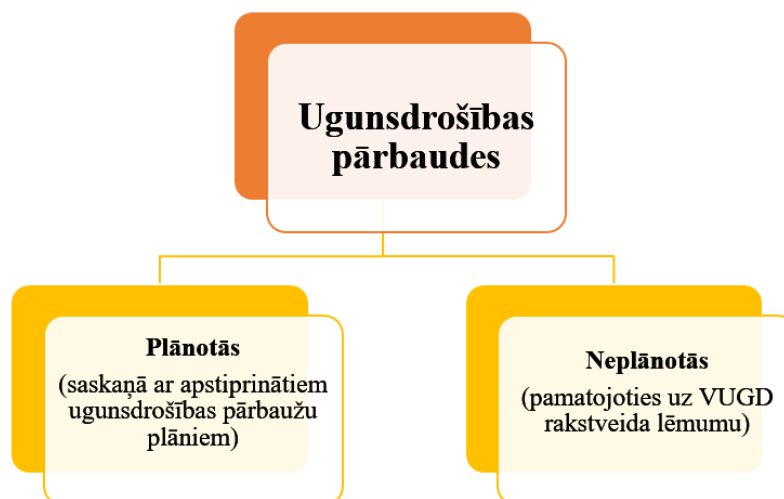
2.1. Kārtība, kādā VUGD amatpersonas veic valsts ugunsdrošības uzraudzību

Valsts ugunsdrošības uzraudzība ir preventīvo pasākumu kopums, kura mērķis ir nodrošināt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošanu¹¹.

Valsts ugunsdrošības uzraudzību objektā (būve vai tās daļa) vai teritorijā (zemesgabals, kurā atrodas objekts, un zemesgabals, kas robežojas ar objektu, vai neapbūvēts zemesgabals) veic amatpersonas, kuru amata aprakstā kā tiešais vai papildus pienākums ir norādīts veikt ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasību ievērošanas pārbaudes objektos.

Saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta piektās daļas 1.punktu un ceturtais daļas 5.punktu amatpersonām ir tiesības pārbaudīt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošanu objektos un pienākums uzdot par ugunsdrošību objektā atbildīgajai personai novērst normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību pārkāpumus.

Amatpersonas valsts ugunsdrošības uzraudzības ietvaros veic plānotās un neplānotās ugunsdrošības pārbaudes¹² (skatīt 2.1.att.).

2.1.attēls. Ugunsdrošības pārbažu veidi

¹¹ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 2.1 pants.

¹² Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta trešā daļa.

Plānotās ugunsdrošības pārbaudes tiek veiktas saskaņā ar apstiprinātiem objektu pārbaudīšanas plāniem, kuros iekļauj objektus no pārbaudāmo objektu saraksta, ņemot vērā ugunsdrošības stāvokļa izvērtējuma rezultātus¹³ un plānotās ugunsdrošības pārbaudes veikšanas biežumu¹⁴ un sagatavo uz 1 kalendāro gadu. Pārbaudāmo objektu kritēriji ir decentralizēti¹⁵ un katrā VUGD teritoriālās struktūrvienības administratīvajā teritorijā tie ir atšķirīgi. Ugunsdrošības pārbaudes objektos var plānot pēc dažādiem kritērijiem, tajā skaitā ņemot vērā ugunsgrēku statistiku, konstatēto ugunsdrošības prasību pārkāpumu būtību vai apsvērumu, ka konkrētajā objektā pārkāpumi ilgstoši netiek novērsti.

Valsts ugunsdrošības uzraudzība tiek veikta arī paaugstinātas bīstamības objektos¹⁶. Valsts vides dienests izstrādā kopējo inspekcijas programmu, kas nodrošina šo objektu regulāru komplekso pārbaudi, sadarbojoties vairākām iestādēm.

Neplānotās ugunsdrošības pārbaudes tiek veiktas pamatojoties uz VUGD rakstveida lēmumu¹⁷. Šāds lēmums var tikt pieņemts vairākos gadījumos, piemēram:

- uz iesnieguma pamata (VUGD saņemot sūdzību par ugunsdrošības prasību pārkāpumiem, kad iesniedzējs īsteno savas līdzdalības tiesības un citos gadījumos);
- pēc iestādes iniciatīvas (balstoties uz VUGD amatpersonas ziņojumu¹⁸, kad amatpersonai ir aizdomas, ka konkrētajā objektā varētu pastāvēt ugunsdrošības prasību pārkāpumi; ja VUGD pieņem lēmumu veikt tematiskās pārbaudes un citos gadījumos);
- uz augstākas iestādes rīkojuma vai citas institūcijas ziņojuma pamata (piemēram, VUGD saņem informāciju no pašvaldības policijas par iespējamām ugunsdrošības prasību pārkāpumiem objektā).

Valsts ugunsdrošības uzraudzība tiek veikta arī būvniecības jomā. Plānotās būvobjektu (III grupas)¹⁹ ugunsdrošības pārbaudes tiek veiktas saskaņā ar būvobjektu pārbaudīšanas plānu, kas tiek sagatavots uz vienu kārtējo kalendāro gadu. Šajā plānā tiek iekļauti būvobjekti, par kuriem informācija atrodama Būvniecības informācijas sistēmā²⁰ vai rīcībā esot citai informācijai

¹³ VUGD 2016.gada 11.janvāra iekšējie noteikumi Nr.22-1.12/1 "Kārtība, kādā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā organizē un veic valsts ugunsdrošības uzraudzības darbu".

¹⁴ Turpat.

¹⁵ Līdz 2021.gadam kritēriji bija centralizēti, nebija balstīti uz riska izvērtējumu, uz ko Valsts kontrole norādīja revīzijas ziņojumā "Vai valstī īstenotie ugunsdrošības pasākumi ir pietiekami?"

¹⁶ Paaugstinātas bīstamības objektu sarakstu nosaka Ministru kabineta 2021.gada 21.janvāra noteikumi Nr.46 "Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts".

¹⁷ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta trešā daļa.

¹⁸ Pēc iestādes iniciatīvas saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 55.pantu.

¹⁹ III grupas ēkas uzskaitītas Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 "Vispārīgie būvnoteikumi" 1.pielikumā.

²⁰ Būvniecības valsts kontroles biroja pārziņā esoša sistēma (elektroniskā vide, kurā tiek nodrošināta informācijas aprīte starp būvniecības procesa dalībniekiem, uzturēti būvniecības procesam nepieciešamie reģistri un ar būvniecības procesu un reģistriem saistītie elektroniskie pakalpojumi.

(īpaši, ja būvatļauja izsniegta papīra formā).

Tiek izskatīti iesniegumi (2020.gadā – 6326 iesniegumi, 2021.gadā – 5582 iesniegumi, 2022.gadā – 6012 iesniegumi), kā arī tiek veikti sabiedrības izglītošanas (prevencijas) pasākumi, proti, izglītojošās lekcijas mācību iestādēs, atvērto durvju dienas VUGD struktūrvienībās, izglītojošās lekcijas maznodrošinātajiem, sabiedrības konsultācijas izstādēs un izklaides pasākumos.

Kopumā prevencijas pasākumos reģistrēto dalībnieku skaits katru gadu pieaug, līdz ar to ik gadu arvien vairāk tiek paaugstināts iedzīvotāju izpratnes līmenis par ugunsdrošību, ugunsdzēsības, glābšanas un civilās aizsardzības darbības principiem, kā arī VUGD darbu kopumā.

Prevencijas pasākumu mērķis ir veidot pareizu izpratni par ugunsdrošību, ugunsdzēsību un civilo aizsardzību saistītajos jautājumos.

VUGD ik gadu organizē informatīvās kampaņas “Par drošību uz ūdens”, “Nedezini savu zemi” un “Ugunsdrošība apkures sezonā”, lai informētu un izglītotu sabiedrību. Lai informētu iedzīvotājus par VUGD darbību, aktuālajiem notikumiem, kā arī sniegtu praktiskus padomus, kas būtu jāievēro ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā, par rīcību ugunsgrēka gadījumā un citās ārkārtas situācijās, VUGD regulāri sagatavo un izsūta paziņojumus centrālajiem un reģionālajiem plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, kā arī nodrošina aktīvu komunikāciju ar plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem.

Lai veicinātu iespējami plašākas auditorijas informēšanu par VUGD darbu, ugunsdrošību, ugunsdzēsības un glābšanas, kā arī civilās aizsardzības darbības principiem, VUGD Prevencijas un sabiedrības informēšanas nodaļa uztur komunikāciju VUGD oficiālajā tīmekļa vietnē, kā arī sociālajos tīklos. Savukārt, lai pasniegtu sabiedrībai sarežģītu informāciju vieglāk uztveramā formā, tiek izstrādātas infografikas un informatīvie plakāti. Arī VUGD tīmekļa vietne ir nozīmīgs informācijas ieguves avots, jo tajā ir vienkopus pieejama gan informācija par ugunsdrošības prasībām un rīcību, gan arī normatīvie akti.

Par sabiedrības apziņas un intereses pieaugumu un iesaistīšanos ugunsdrošības jomā liecina VUGD saņemto iesniegumu, saistībā ar ugunsdrošības jautājumiem (piemēram: norādes uz iespējamiem ugunsdrošības pārkāpumiem, sūdzības, dažādi jautājumi par ugunsdrošību), skaita pieaugums.

Valsts ugunsdrošības uzraudzības rezultatīvie rādītāji laika periodā no 2013.gada līdz 2022.gadam ir atspoguļoti 2.1.tabulā.

**Valsts ugunsdrošības uzraudzības rezultatīvie rādītāji laika periodā no 2013.gada līdz
2022.gadam**

Darba rādītāji	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pārbaudīto objektu skaits, veicot valsts ugunsdrošības uzraudzību un civilās aizsardzības prasību kontroli	8485	8003	7769	7925	9152	8754	6738	5130	6109	6200
Izsniegti pārbaudes akti	8288	7989	7470	7620	8803	8374	6521	4998	5060	5441
Izskatīti iesniegumi	4417	5640	6040	6167	5910	6230	7054	6326	5582	6012
Izsniegti atzinumi par atbilstību ugunsdrošības prasībām	1072	1223	1391	1422	1439	1570	1331	959	1169	1199
Tehniskās komisijas sēdes (protokoli)	14	25	27	34	47	35	45	64	65	56
Izsniegti atzinumi par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām	267	285	400	381	367	368	393	374	379	342
Veikti sabiedrības izglītošanas pasākumi ugunsdrošības jomā	4924	5167	5028	9056	12647	6880	7613	4385	4899	5682

2.1.tabulā norādītie rezultatīvie rādītāji attiecībā uz izskatīto iesniegumu skaitu ietver sevī visa veida iesniegumus, ko saņem VUGD, tajā skaitā lūgumus veikt ugunsdrošības pārbaudi, sūdzības, lūgumus sniegt skaidrojumu vai viedokli par tiesību normām, jautājumus valsts ugunsdrošības uzraudzības jomā no privātpersonām un valsts iestādēm. Iesniegums ir izplatītākais administratīvās lietas ierosināšanas pamats.²¹

Rezultatīvie rādītāji attiecībā uz izsniegto pārbaudes aktu skaitu ir atspoguļoti par plānotām un neplānotām pārbaudēm kopā, tomēr, veicot valsts ugunsdrošības uzraudzību, plānotais darbs VUGD amatpersonām parasti aizņem ne vairāk kā 30 % no kopējā darba.

Veicot valsts ugunsdrošības uzraudzību amatpersonas izdod dažādus dokumentus, tajā skaitā pārbaudes aktu, fototabulu, atzinumu par atbilstību ugunsdrošības prasībām, atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām, lēmumu par administratīvā soda piemērošanu, izpildrīkojumu par piespiedu naudu, brīdinājumu par būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatācijas, būvdarbu vai produkcijas laišanas tirgū apturēšanu vai ierobežošanu (turpmāk – brīdinājums par darbības apturēšanu), lēmumu par būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatācijas, būvdarbu vai produkcijas laišanas tirgū²² apturēšanu vai ierobežošanu (turpmāk – lēmums par

²¹ Sudāre G. VUGD informatīvais materiāls par administratīvo aktu apstrīdēšanas procesu valsts ugunsdrošības uzraudzības administratīvajā procesā, 2023.

²² Turpat.

darbības apturēšanu), lēmumu par neplānoto ugunsdrošības pārbaudi, dažāda rakstura vēstules (par informācijas pieprasījumu, informatīvā vēstule, vēstule, ar kuru adresāts tiek informēts, ka pārkāpumi objektā netika konstatēti u.c.).

Daļa no augstāk minētajiem VUGD izdotajiem dokumentiem ir administratīvais akts, daļa ir pieskaitāma pie citām valsts pārvaldes individuālās darbības formām publisko tiesību jomā.

Piemēram, piekopjot VUGD līdzšinējo praksi attiecībā uz VUGD izdotajiem dokumentiem, izriet, ka pārbaudes akts un lēmums par darbības apturēšanu ir administratīvie akti.

2.2.tabula

VUGD sagatavotie dokumenti valsts ugunsdrošības uzraudzībā

Nr. p.k	Valsts ugunsdrošības uzraudzībā sagatavojamā dokumenta nosaukums	Administratīvais akts	Starplēmums
1.	Pārbaudes akts		
2.	Brīdinājums par darbības apturēšanu		
3.	Lēmums par darbības apturēšanu		
5.	Atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām		
6.	Atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām		

2.2. Brīdinājums un lēmums par darbības apturēšanu

Brīdinājums par darbības apturēšanu ir dokuments, ko VUGD amatpersona var izdot, konstatējot ugunsdrošības prasību pārkāpumus, tomēr, atšķirībā no pārbaudes akta, kurā tiek atspoguļoti visi konstatētie ugunsdrošības prasību pārkāpumi un no lēmuma par darbības apturēšanu²³, kurā tiek atspoguļoti tādi pārkāpumi, kas rada tiešus ugunsgrēka izcelšanās draudus (ja lēmums par darbības apturēšanu ir izdots saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ panta septīto daļu), brīdinājumā par darbības apturēšanu norāda būtiskus pārkāpumus vai pārkāpumu kopumu, kuru ilgstoša nenovēršana varētu radīt nopietnu risku, būt par šķērslī VUGD savlaicīgai palīdzības sniegšanai vai citiem svarīgiem

²³ Ja šāds lēmums tiek izdots Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta septītajā daļā noteiktajos gadījumos.

pasākumiem, lai novērstu un sekmīgi dzēstu ugunsgrēkus, mazinātu to sekas, un šī pārkāpuma novēršanai nepieciešamais minimālais termiņš ir 1 mēnesis, maksimālais – 5 gadi²⁴.

Saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta piektās daļas 4.punktu, amatpersonai, veicot valsts ugunsdrošības uzraudzību, ir tiesības apturēt vai ierobežot būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatāciju, būvdarbus vai produkcijas laišanu tirgū. Šādu tiesību īstenošana ir iespējama ar brīdinājuma vai lēmuma par darbības apturēšanu starpniecību²⁵.

Piezīme: nav nebūtisku pārkāpumu, tomēr, autore sprāt, ugunsdrošības prasību pārkāpumus varētu iedalīt trijās grupās, novērtējot pēc subjektīvas skalas:

- 1.grupa – mazāk nozīmīgi pārkāpumi (piemēram, uzlīme par veikto ugunsdzēsības aparāta tehnisko apkopi nav izgatavota no materiāla, kuru neietekmē vides iedarbība, kā rezultātā ir pārkāpta Ugunsdrošības noteikumu 280.1.apakšpunkta prasība);
- 2.grupa – būtiski pārkāpumi (piemēram, objekta kāpņu telpā 2.stāvā ugunsdrošajā konstrukcijā uzstādītās durvis nenodrošina būvprojektā paredzēto minimālo ugunsizturību EI 30 (durvis ar normētu ugunsizturību ir demontētas), kā rezultātā ir pārkāpta Ugunsdrošības noteikumu 9.punkta prasība);
- 3.grupa – nepieļaujami pārkāpumi (piemēram, objekta dūmvada kanāls Nr.1 netiek uzturēts darba kārtībā, neatbilst normatīvo aktu prasībām un nav atļauta tā ekspluatācija, bet tieši: dūmvada kanāla Nr.1 skursteņa gals virs jumta seguma ir avārijas stāvoklī, par ko liecina 2017.gada 13.jūlija apkures ierīces, iekārtas, dūmvadu un dabīgās ventilācijas kanālu tehniskā stāvokļa pārbaudes aktā norādītā informācija. Iepriekš minētie ugunsdrošības prasību pārkāpumi rada tiešus ugunsgrēka izcelšanās draudus. Pārkāpta Ugunsdrošības noteikumu 63.punkta prasība)²⁶.

Brīdinājumā par darbības apturēšanu norāda konstatētos normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību pārkāpumus un nosaka termiņu pārkāpuma novēršanai²⁷. Vienu un to pašu ugunsdrošības prasību pārkāpumu nenorāda gan pārbaudes aktā, gan brīdinājumā vai lēmumā par darbības apturēšanu. Ar brīdinājumu par darbības apturēšanu tā adresātam tiek radītas tiesiskas sekas nosacīta pienākuma veidā, proti, objekta atbildīgajai personai jānovērš brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītie ugunsdrošības prasību pārkāpumi noteiktajā

²⁴ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ panta trešā daļa.

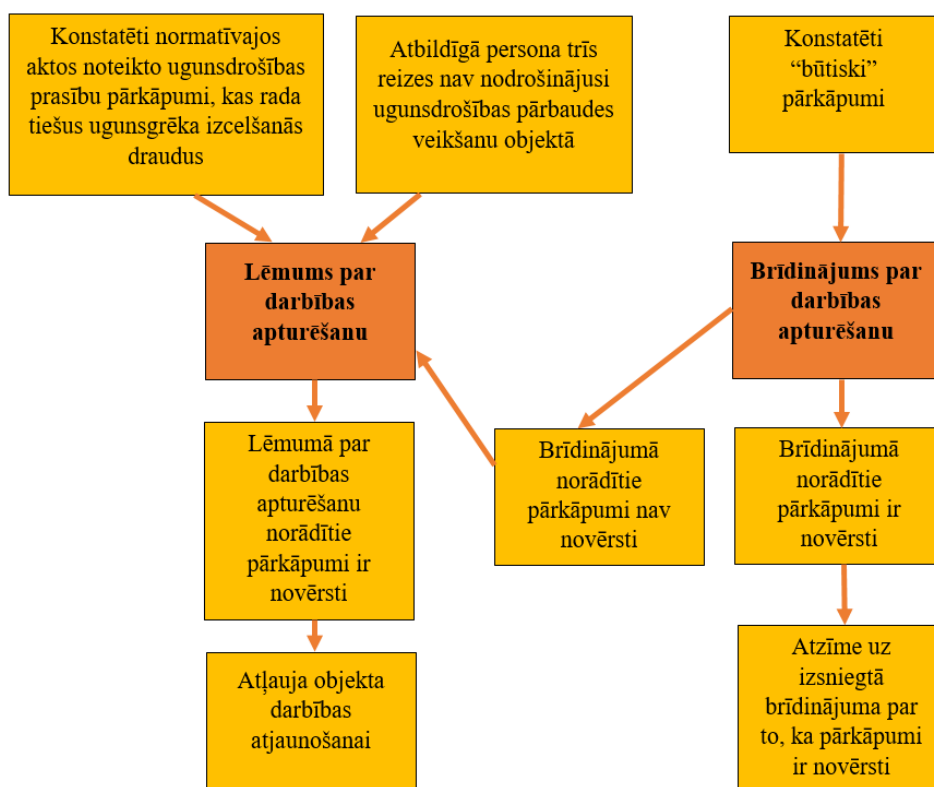
²⁵ Turpat, 13.¹ panta pirmā daļa.

²⁶ Šāda skala ir izveidota kā piemērs, lai atspoguļotu pietuvinātu izvērtēšanu, un ir subjektīva. VUGD amatpersonas pieņem lēmumu, izvērtējot katru gadījumu atsevišķi, izvērtējot iespējamās sekas un to nopietnību, apkopojot visus pārkāpumus kopsakarā.

²⁷ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.1 panta otrā daļa.

terminā, citādi tiks pieņemts lēmums par darbības apturēšanu²⁸, liedzot turpmāko būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatāciju, apturot vai ierobežojot būvdarbus²⁹. Tomēr, adresāts var izvēlēties arī nenovērst brīdinājumā par darbības apturēšanu norādīto ugunsdrošības prasību pārkāpumu. Brīdinājums par darbības apturēšanu nav obligāti izpildāms, te adresātam ir rīcības brīvība, ja tas nav ieinteresēts, lai objekta ekspluatācija netiktu apturēta.

Saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ pantā noteikto tiesisko regulējumu, ir pārredzams noteikts darbības algoritms pie lēmuma pieņemšanas par brīdinājuma vai lēmuma par darbības apturēšanu izdošanu, konstatējot ugunsdrošības prasību pārkāpumus.

2.2.att. Lēmuma vai brīdinājuma par darbības apturēšanu izdošana un lēmumu pieņemšana

Salīdzinot pārbaudes aktu ar brīdinājumu par darbības apturēšanu, secināms, ka abi dokumenti adresātam uzliek pienākumu novērst konstatētos ugunsdrošības prasību pārkāpumus, tikai rada atšķirīgas tiesiskās sekas, proti, pārbaudes akta labprātīgas neizpildes gadījumā var tikt piemērota piespiedu izpilde, savukārt, brīdinājuma par darbības apturēšanu neizpildes gadījumā – tiks pieņemts lēmums par darbības apturēšanu.

²⁸ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ panta piektā daļa.

²⁹ Sudāre G. VUGD informatīvais materiāls par administratīvo aktu apstrīdēšanas procesu valsts ugunsdrošības uzraudzības administratīvajā procesā, 2023.

Par brīdinājumā par darbības apturēšanu norādīto ugunsdrošības prasību pārkāpumu nenovēršanu noteiktajā termiņā nepiemēro piespiedu naudu³⁰.

Lēmums par darbības apturēšanu³¹ ir dokuments, ko VUGD izdod, ja izpildās vismaz viens no šiem priekšnoteikumiem:

- 1) brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītie ugunsdrošības prasību pārkāpumi nav novērsti noteiktajā termiņā;
- 2) konstatēti normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību pārkāpumi, kas rada tiešus ugunsgrēka izcelšanās draudus;
- 3) atbildīgā persona trīs reizes nav nodrošinājusi ugunsdrošības pārbaudes veikšanu objektā.³²

Saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ panta sesto daļu, lēmumu par apturēšanu attiecībā uz produkcijas laišanu tirgū pieņem, ja tirgū tiek laista produkcija, kas neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām ugunsdrošības prasībām, tomēr produkcijas laišanas tirgū apturēšana vai ierobežošana nav VUGD kompetences ietvaros, bet gan Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetences ietvaros. VUGD neizdod dokumentu, ar kuru ierobežo vai aptur produkcijas laišanu tirgū.

Lēmums par darbības apturēšanu rada šā lēmuma adresātam tiesiskas sekas pienākuma veidā un pienākuma neizpildīšanas gadījumā pret adresātu var vērst arī piespiedu izpildi³³. No lēmuma par darbības apturēšanu tiesiskā mērķa un galīgā noregulējuma rakstura izriet, ka lēmums par darbības apturēšanu ir administratīvais akts, tomēr, būtu vērtējama brīdinājuma par darbības apturēšanu tiesiskā daba, ņemot vērā, ka pirmšķietami, administratīvā procesa ietvaros, šis dokuments būtu uzskatāms par procesuālo lēmumu (starplēmumu).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajai daļai, brīdinājums par darbības apturēšanu ir uz āru vērstis tiesību akts, ko VUGD izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, konstatējot faktisko situāciju, proti, atbilstoši administratīvā akta definīcijai, brīdinājumu varētu uzskatīt par administratīvo aktu. Turpmāk vērtējama brīdinājuma par darbības apturēšanu klasifikācija.

Atbilstoši administratīvā akta klasifikācijai brīdinājums par darbības apturēšanu ir:

- 1) atkarībā no tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem tā pieņemšanas brīdī, var būt tiesisks vai prettiesisks;

³⁰ Turpat.

³¹ Lēmuma par darbības apturēšanu apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur šā lēmuma darbību, ko nosaka speciālā norma.

³² Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ pants

³³ Administratīvā procesa likuma astotā sadaļa.

- 2) dokuments, ko adresāts nevēlas (arī tad, ja ugunsdrošības pārbaudes iniciators bija adresāts), bet tā izdošana ir nepieciešama adresāta, trešo personu vai sabiedrības aizsardzībai. Šis dokuments vienmēr ir adresātam nelabvēlīgs, jo uzliek adresātam pienākumu pārkāpumu novērst;
- 3) obligātais, satura izvēles administratīvais akts. Neskatoties uz to, ka Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā nav noteikti konkrēti priekšnoteikumi, kad ir jāizdod brīdinājums par darbības apturēšanu, tomēr, kā jau iepriekš autore ir norādījusi, konstatējot būtiskus ugunsdrošības prasību pārkāpumus, VUGD ir pienākums šādu dokumentu izdot, tomēr satura ziņā, izvērtējot lietderības apsvērumus un pārkāpumu “nopietnību” kopsakarā ar citiem ugunsdrošības prasību pārkāpumiem, tā izdevējam ir izvēles brīvība;
- 4) faktisko situāciju konstatējošs un tiesisko attiecību nodibinošs³⁴,
- 5) pozitīvs, jo konstatē faktisko situāciju un nodibina tiesiskās attiecības ar pienākumu;
- 6) pēc formas – rakstveida;
- 7) apstrīdams (ja nevar nepārprotami izsecināt adresātam uzlikto tiesisko pienākumu, nav ievērotas materiālās vai procesuālās normas, pēc satura ir pretrunā ar tiesību normām) vai neapstrīdams (ja pagājis apstrīdēšanas termiņš vai tas nav atjaunots);
- 8) spēkā esošs (kamēr nav izpildīts, nav atzīts par prettiesisku un nav pieļautas Administratīvā procesa likuma 74.pantā minētās kļūdas), spēku zaudējis (izpildīts, atcelts vai vairs nevar izpildīt);
- 9) izpildāms (piespiedu izpilde ir paredzēta ar lēmuma par darbības apturēšanu starpniecību);
- 10) uz noteiktu termiņu izdots (līdz brīdim, kamēr izpildīs adresāts vai tiks izpildīts piespiedu kārtā);
- 11) vienpakāpes;
- 12) Latvijas Republikā spēkā esošs.

Ņemot vērā augstāk minēto, secināms, ka brīdinājumu par darbības apturēšanu var klasificēt pēc administratīvā akta veidiem, tomēr vērā ņemama arī administratīvā procesa gaita un tas, kuram no dokumentiem, brīdinājumam vai lēmumam par darbības apturēšanu, būs galīgā noregulējuma raksturs. Piemēram, ja brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītais pārkāpums noteiktajā termiņā novērsts netika – tiek izdots lēmums par darbības apturēšanu, proti, galīgais administratīvais akts, kur brīdinājums par darbības apturēšanu būs uzskatāms par starplēmumu ar būtisku ietekmi, to varēs apstrīdēt tāpat kā administratīvo aktu.

³⁴ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ panta piektā daļa.

Gadījumā, ja brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītais pārkāpums noteiktajā termiņā tika novērsts – brīdinājumā par darbības apturēšanu tiek veikta atzīme³⁵ un šādā gadījumā, brīdinājums par darbības apturēšanu ir administratīvais akts. Proti, šajā gadījumā brīdinājums par darbības apturēšanu kļūst par administratīvo aktu, kad veikta atzīme par tā izpildi³⁶.

Valsts ugunsdrošības uzraudzības darba dokumenti tiek sagatavoti galvenokārt kā elektroniskie dokumenti, kur papildus atzīmes par izpildi nevar veikt, līdz ar ko konkrētajā gadījumā objekta atbildīgā persona par pārkāpumu novēršanu tiek informēta atsevišķi ar vēstuli. Šādā gadījumā brīdinājumā par darbības apturēšanu nekādas atzīmes neveic, un, analizējot administratīvā akta klasifikācijas kritērijus un galīgo tiesisko mērķi (konkrētā gadījumā panākt ugunsdrošības prasību pārkāpumu novēršanu vai apturēt objektu tajā daļā, kādā tas rada nepieļaujamu risku), kādēļ administratīvais process tika uzsākts, vēstule, ar kuru adresāts tiek informēts par to, ka brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītie pārkāpumi ir novērsti, ir tiesisku attiecību grozošs labvēlīgs administratīvais akts, kur pats brīdinājums par darbības apturēšanu pārtop par spēku zaudējušu administratīvo aktu, proti, autoresprāt, jebkurā gadījumā, ja brīdinājumam par darbības apturēšanu neseko lēmums par darbības apturēšanu, un adresāts rakstiski (vai nu ar atzīmi papīra formātā, vai nu ar vēstuli) tiek informēts, ka brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītie pārkāpumi ir novērsti, brīdinājums par darbības apturēšanu ir administratīvais akts.

Lēmums par darbības atjaunošanu ir dokuments, ko VUGD amatpersona izdod pēc tam, kad veicot ugunsdrošības pārbaudi, konstatē, ka lēmumā par darbības apturēšanu norādītie normatīvo aktu pārkāpumi ir novērsti.

Par lēmumā par darbības apturēšanu norādīto pārkāpumu novēršanu objekta atbildīgā persona rakstveidā informē VUGD. Pēc informācijas saņemšanas VUGD amatpersona septiņu dienu laikā³⁷ pārbauda, vai pārkāpumi ir novērsti. Ja, veicot ugunsdrošības pārbaudi, VUGD amatpersona konstatē, ka lēmumā par darbības apturēšanu norādītie normatīvo aktu pārkāpumi ir novērsti, izsniedz atļauju objekta darbības atjaunošanai.

Lēmums par darbības atjaunošanu ir dokuments, kas tiek izdots tad, ja lēmumā par apturēšanu norādītie pārkāpumi ir novērsti. Šis dokuments nostiprina kādus reāli pastāvošus faktiskos apstākļus un saskaņā ar tiesību normām personai rodas jaunas tiesības³⁸.

³⁵ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ panta devītās daļas 1.punkts

³⁶ Ja brīdinājums par darbības apturēšanu adresātam paziņots papīra formātā.

³⁷ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ panta devītā daļa

³⁸ Sudāre G. VUGD informatīvais materiāls par administratīvo aktu apstrīdēšanas procesu valsts ugunsdrošības uzraudzības administratīvajā procesā, 2023.

Lēmumam par darbības atjaunošanu ir galīgā noregulējuma raksturs, tas ir labvēlīgs administratīvais akts, kas uzlabo adresāta tiesisko situāciju jeb tiek atļauta objekta ekspluatācija.

2.3. Atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām

Atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām ir dokuments, ko VUGD izsniedz pēc personas pieprasījuma, ja tai citā valsts pārvaldes institūcijā jāsāņem licence vai speciālā atļauja, un šāda VUGD atzinuma izsniegšana (saņemšana) ir noteikta ārējā normatīvajā aktā (ārējo normatīvo aktu, saskaņā ar kuriem VUGD ir tiesīgs izdot atzinumu par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām, uzskaitījums ir norādīts pielikumā).

Ja attiecīgais objekts neatbilst ugunsdrošības prasībām, VUGD amatpersona izsniedz personai nelabvēlīgu atzinumu par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām, tajā norādot kurām ugunsdrošības prasībām objekts neatbilst. Atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām adresātam ir nelabvēlīgs, ja tā slēdzienā norādīts, ka objekts neatbilst ugunsdrošības prasībām. Ja slēdzienā norādīts, ka objekts atbilst ugunsdrošības prasībām, tad atzinums par atbilstību ugunsdrošības prasībām adresātam ir labvēlīgs.

Cita valsts pārvaldes institūcija, kur personai ir jāsāņem licence vai speciālā atļauja, uz VUGD atzinuma par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām pamata var ierobežot personas tiesības saņemt attiecīgo licenci vai speciālo atļauju³⁹. VUGD noteiktās kompetences ietvarā nav tiesību ierobežot šādas personas tiesības.

Atbilstoši administratīvā akta klasifikācijai atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām ir:

- 1) atkarībā no tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem tā pieņemšanas brīdī, var būt tiesisks vai prettiesisks;
- 2) dokuments, ko adresāts vēlas, jo parasti pats ir iniciators šāda dokumenta saņemšanai. Var būt gan labvēlīgs, gan nelabvēlīgs;
- 3) obligātais administratīvais akts. Likumdevējs ārējos normatīvajos aktos ir paredzējis tiesisko regulējumu attiecībā uz atzinuma izdošanu;
- 4) faktisko situāciju konstatējošs. Dokumentā tiek norādīts slēdziens: atbilst vai neatbilst ugunsdrošības prasībām, no kā adresātam rodas tiesības saņemt licenci vai atļauju citā iestādē, vai tāda personai tiek liegta;

³⁹ Ja tas ir paredzēts ar ārējā normatīvā akta tiesisko regulējumu.

- 5) pozitīvs, jo konstatē faktisko situāciju, un atkarībā no slēdziena – ļauj vai liedz saņemt licenci vai atļauju citā iestādē;
- 6) pēc formas – rakstveida;
- 7) apstrīdams (ja nav ievērotas materiālās vai procesuālās normas, pēc satura ir pretrunā ar tiesību normām) vai neapstrīdams (ja pagājis apstrīdēšanas termiņš vai tas nav atjaunots);
- 8) spēkā esošs (kamēr nav atzīts par prettiesisku un nav pieļautas Administratīvā procesa likuma 74.pantā minētās kļūdas), spēku zaudējis (ja ir atcelts);
- 9) neizpildāms. Nav paredzēta piespiedu izpilde. Šim dokumentam ir konstatējošais raksturs un ar to nevar uzlikt pienākumu konstatētos ugunsdrošības prasību pārkāpumus novērst;
- 10) vienreizējs. Adresāts var izmantot atzinumu par atbilstību ugunsdrošības prasībām 1 reizi, jo tiek izdots konkrētam mērķim. Gadījumā, ja atzinums par atbilstību ugunsdrošības prasībām ir adresātam labvēlīgs – adresāts ir tiesīgs gūt vienreizēju labumu, piemēram, kompetentā iestāde piešķir tiesības rīkot bērnu nometni. Ja tas ir nelabvēlīgs, kompetentā iestāde nepiešķirs adresātam licenci vai atļauju, un, attiecīgi, lai saņemtu labvēlīgu administratīvo aktu, personas vērsīsies VUGD ar jaunu iesniegumu jau cita administratīvā procesa ietvaros;
- 11) vienpakāpes, proti, šis dokuments ir nepieciešams, lai cita iestāde varētu izdot administratīvo aktu;
- 12) Latvijas Republikā spēkā esošs.

Vienlaikus, būtisks aspekts ir tas, ka dažos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, lai iestāde varētu izdot administratīvo aktu, ir nepieciešams tās pašas iestādes vai citas iestādes izdots viens vai vairāki atzinumi vai starplēmumi⁴⁰, kur galīgais administratīvais akts būs uzskatāms par vairākpakāpju administratīvajiem aktiem, proti, citas iestādes izdota licence vai atļauja, kas izdota uz labvēlīga atzinuma par atbilstību ugunsdrošības prasībām pamata ir vairākpakāpju administratīvais akts.

Nelabvēlīga atzinuma par atbilstību ugunsdrošības prasībām gadījumā persona citā valsts pārvaldes institūcijā nevar saņemt attiecīgo licenci vai speciālo atļauju, kā rezultātā VUGD atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām skar personas tiesības, jo īpaši tāpēc, ka ārējos normatīvajos aktos (sk. pielikumu) ir noteikts, ka, lai saņemtu licenci vai atļauju, sākotnēji ir jāsaņem VUGD atzinums par atbilstību ugunsdrošības prasībām, proti, objektam ir

⁴⁰ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvā procesa tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2023., 70.lpp.

jāatbilst ugunsdrošības prasībām. Ja atzinuma slēdzienā ir norāde par neatbilstību, atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām apgrūtina personas tiesisko interešu īstenošanu.

Citastarp, ja iestādes konstatējums (atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām) ir nepieciešams vienīgi tādēļ, lai izdotu administratīvu aktu (licenci, atļauju), tad dokuments ir uzskatāms par starplēmumu.⁴¹

Vienlaikus, ir vērtējams izņēmuma gadījums, kad starplēmums var tikt atzīts par administratīvo aktu tā būtiskas ietekmes uz adresātu dēļ, kad no starplēmuma automātiski vai vismaz lielā mērā izriet galīgais lēmums vai ja starplēmumu pieņem cita iestāde un tas ietekmē galīgo lēmumu⁴², proti, no nelabvēlīga atzinuma par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām norādes slēdzienā par objekta neatbilstību ugunsdrošības prasībām netieši jau izriet galīgais lēmums, kur šā dokumenta izdevējs – VUGD, ir cita iestāde, kas to izdod.

Ņemot vērā to, ka adresātam nelabvēlīgs atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām var ietekmēt adresāta tiesības tās īstenot, tas liecina par to, ka to var vērtēt kā administratīvo aktu.

2.4. Vēstule

Dažāda rakstura vēstules (par informācijas pieprasījumu, informatīvā vēstule, vēstule, ar kuru adresāts tiek informēts, ka pārkāpumi objektā netika konstatēti u.c.) pirmšķietami būtu pieskaitāmas pie vienkāršās pārvaldes darbības. Piemēram, gadījumā, ja vēstulē ar informācijas pieprasījumu un lūgumu sniegt ar ugunsdrošības jautājumiem saistīto informāciju⁴³, norādītais lūgums netiek izpildīts, var būt tiesiskās sekas, proti, atbilstoši Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā 3.panta pirmo daļu, VUGD amatpersona ir tiesīga uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu un uzlikt pārkāpējam naudas sodu.

Pēc analogijas, VUGD amatpersona ir tiesīga uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu un uzlikt pārkāpējam naudas sodu, ja persona nav nodrošinājusi iespēju VUGD amatpersonai veikt valsts ugunsdrošības uzraudzību, ja tāds lūgums ir izteikts ar VUGD vēstuli. Tomēr šādā gadījumā likumdevējs ir paredzējis arī citu soda mehānismu, proti, ja par ugunsdrošību objektā atbildīgā persona nav nodrošinājusi ugunsdrošības pārbaudes veikšanu objektā trīs reizes – VUGD amatpersona ir tiesīga izdot lēmumu par šā objekta darbības apturēšanu. Šāds tiesiskais

⁴¹ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021. Otrais izdevums. 105.lpp.

⁴² Tiesu prakses apkopojums. Tiesu prakse par administratīvajām tiesām pakļautajiem prasījumiem (2017.–2021. maijs). Rīga, 2021, 9.lpp. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 15.decembrī].

⁴³ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 10.panta 3.punkts.

regulējums ir pieņemts pēc traģiskā ugunsgrēka, kas izcēlās 2021.gada 28.aprīlī Merķeļa ielā, Rīgā. Līdz šo grozījumu pieņemšanas, VUGD bija tiesīgs apturēt objekta darbību tikai divos gadījumos:

1. ja brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītie pārkāpumi netika novērsti noteiktajā termiņā;
2. ja konstatēti normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību pārkāpumi, kas rada tiešus ugunsgrēka izcelšanās draudus.

Lai varētu saprast konkrētās vēstules tiesisko dabu, ir jāidentificē kāds ir bijis konkrētā procesa galīgais tiesiskais mērķis.

Piemēram, VUGD saņēma sūdzība par to, ka daudzdzīvokļu mājas koplietošanas telpās netiek ievērotas ugunsdrošības prasības. VUGD nosūta vēstuli daudzdzīvokļu mājas pārvaldniekam, ar kuru informē par ugunsdrošības pārbaudes datumu un laiku, uzliekot pienākumu pārvaldniekam ugunsdrošības pārbaudi koplietošanas telpās nodrošināt. Vienlaikus, ar vēstuli pārvaldniekam tiek uzlikts pienākums atsūtīt VUGD pārvaldīšanas līgumu, kas noslēgts starp daudzdzīvokļu mājas īpašniekiem un pārvaldnieku. Šāds līgums nepieciešams, lai izvērtētu, kas ir atbildīgs par ugunsdrošību koplietošanas telpās.

Gadījumā, ja ugunsdrošības pārbaude netiek nodrošināta, pieprasītā informācija netiek sniegta, VUGD ir tiesīgs uzlikt pārvaldniekam naudas sodu, kur vēstule ir uzskatāma par procesuālo lēmumu administratīvā pārkāpuma lietvedībā.

Gadījumā, ja ugunsdrošības pārbaude tiek nodrošināta, pieprasītā informācija tiek sniegta, šāda vēstule ir procesuāls lēmums ierosinātā administratīvā procesa ietvaros, kur galīgais administratīvais akts vai starplēmums būs pārbaudes akts, brīdinājums par darbības apturēšanu (pie nosacījuma, ka ugunsdrošības pārbaude šajā objektā tiek veikta pirmatnēji) vai lēmums par darbības apturēšanu. Ar minētajiem administratīvajiem aktiem vai starplēmumiem var panākt tiesisko mērķi, kura dēļ tika ierosināts administratīvais process iestādē.

Gadījumā, ja veicot ugunsdrošības pārbaudi daudzdzīvokļu mājas koplietošanas telpās ugunsdrošības prasību pārkāpumi netiek konstatēti, objekta atbildīgā persona par to tiek informēta ar vēstuli. Šajā gadījumā likumdevējs ir atstājis rīcības brīvību, un pārbaudes akta izsniegšana konkrētajā gadījumā nav lietderīga.

Pēc ugunsdrošības pārbaudes objektā ir iespējami vairāki situācijas attīstības scenāriji:

1. ja objektā tiek konstatēti ugunsdrošības prasību pārkāpumi, adresātam tiek izsniegts pārbaudes akts, kas uzliek par pienākumu konstatētos pārkāpumus novērst. Papildus, atkarībā no konstatēto pārkāpumu nopietnības, adresāts var saņemt arī citus

administratīvos aktus vai dokumentus⁴⁴. Šinī gadījumā pārbaudes akts pats par sevi ir nelabvēlīgs administratīvais akts, kas nodibina tiesiskās attiecības (ja pārbaude ir veikta pirmatnēji) vai tās groza. Ir iespējama arī situācija, kad jauni pārkāpumi netika konstatēti, bet iepriekšējā pārbaudes aktā norādītie pārkāpumi nav novērsti. Šajā gadījumā, pārbaudes akta izdevējs norāda iepriekšējā pārbaudes aktā norādītos nenovērstos pārkāpumus⁴⁵, bet to daļu, kurā parasti norāda “jaunatklātos” ugunsdrošības pārkāpumus atstāj tukšu;

2. ja objektā netiek konstatēti ugunsdrošības prasību pārkāpumi, adresātam tiek izsniegta vēstule, ar kuru tas tiek informēts, par augstāk minēto faktu. Vienlaikus, arī sūdzības iesniedzējs tiek informēts, ka ugunsdrošības pārbaudes laikā ugunsdrošības prasību pārkāpumi netika konstatēti. Šādas vēstules (par ugunsdrošību objekta atbildīgai personai adresēta) tiesiskā daba būtu vērtējama.

Atbilstoši administratīvā akta klasifikācijai šāda vēstule ir:

- 1) atkarībā no tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem tā pieņemšanas brīdī, var būt tiesiska vai prettiesiska;
- 2) dokuments, ko adresāts nevēlas (uz sūdzības pamata, jo parasti pats nav iniciators ugunsdrošības pārbaudes veikšanai) vai vēlas (uz adresāta iesnieguma pamata). Adresātam vienmēr būs labvēlīga;
- 3) brīvais administratīvais akts;
- 4) faktisko situāciju konstatējošs;
- 5) negatīva, jo konstatē faktisko situāciju, bet tiesisko situāciju nemaina;
- 6) pēc formas – rakstveida;
- 7) apstrīdama (ja nav ievērotas materiālās vai procesuālās normas, pēc satura ir pretrunā ar tiesību normām, aktuāli arī personai, kuras subjektīvās tiesības labvēlīgas vēstules izdošanas rezultātā var būt skartas, piemēram, daudzdzīvokļu mājas konkrētā dzīvokļa īpašnieks) vai neapstrīdama (ja pagājis apstrīdēšanas termiņš vai tas nav atjaunots);
- 8) spēkā esoša (kamēr nav atzīta par prettiesisku un nav pieļautas Administratīvā procesa likuma 74.pantā minētās kļūdas), spēku zaudējusi (ja ir atcelta);
- 9) neizpildāma. Šim dokumentam ir konstatējošais raksturs;

⁴⁴ Ir konstatētas atsevišķas situācijas, kad veicot ugunsdrošības pārbaudi, nekonstatējot jaunus ugunsdrošības prasību pārkāpumus, VUGD personas ir izdevušas informatīvu vēstuli, lai gan bija veicama iepriekš izdoto administratīvo aktu izpildes kontrole un konstatējot, ka iepriekš konstatētie pārkāpumi nav novērsti, bija jāizdod pārbaudes akts.

⁴⁵ Administratīvā procesa likuma 70.panta trešā daļa.

- 10) bez termiņa, līdz brīdim, kamēr attiecībā uz konkrēto objektu netiks pieņemts nelabvēlīgs administratīvais akts. Lai tas notiktu, būtu jāmainās faktiskajiem apstākļiem;
- 11) vienpakāpes;
- 12) Latvijas Republikā spēkā esošs.

Ņemot vērā augstāk minēto, autoresprāt, vēstule, ar kuru adresāts tiek informēts, ka ugunsdrošības prasību pārkāpumi netika konstatēti ir vērtējams kā administratīvais akts.

2.5. Atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām

Atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām ir dokuments, ko izdod VUGD pēc būvniecības ierosinātāja pieprasījuma, ja nodod ekspluatācijā trešās grupas ēku vai tās daļu. VUGD pienākumu izsniegt atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām nosaka Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi" 166.1.apakšpunkts. Atzinums ir izsniedzams 10 darba dienu laikā sākot no brīža, kad būvniecības ierosinātājs ir iesniedzis iesniegumu (pieprasījumu).

Ja trešās grupas būvobjekts neatbilst būvniecību regulējošo normatīvo aktu ugunsdrošības prasībām, VUGD amatpersona izsniedz būvniecības ierosinātājam nelabvēlīgu atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām. Atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām adresātam ir nelabvēlīgs, ja tā slēdzienā norādīts, ka būvobjekts neatbilst ugunsdrošības prasībām⁴⁶.

Būvobjektu ekspluatācijā pieņem institūcija, kura veic būvvaldes funkcijas pēc tam, kad būvniecības ierosinātājs ir saņēmis visus tam nepieciešamo iestāžu atzinumus (atļaujas), tajā skaitā VUGD atzinumu⁴⁷.

Atzinuma par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām tiesiskā daba tiesā iepriekš nav vērtēta, tomēr autores ieskatā šāda juridiskās dabas analīze būtu vērtējama.

Autore uzskata, ka judikatūra attiecībā uz VUGD atzinuma par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām nepastāv tāpēc, ka būvniecības procesā (trešās grupas būvēm) parasti ir iesaistīti vairāki būvniecības dalībnieki, kuriem ar būvniecības ierosinātāju vai citu tam pilnvarotu personu ir noslēgti līgumi, kuros paredzēts, ka gadījumā, ja būvobjekts netiks pieņemts ekspluatācijā līgumā noteiktajā termiņā, būvniecības ierosinātājs no par būvniecību

⁴⁶ Sudāre G. VUGD informatīvais materiāls par administratīvo aktu apstrīdēšanas procesu valsts ugunsdrošības uzraudzības administratīvajā procesā, 2023.

⁴⁷ Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi" 166.1.apakšpunktu, lai institūcija, kas pilda būvvaldes funkciju varētu uzsākt būvobjekta pieņemšanu ekspluatācijā, tajā ir jāiesniedz dokuments (atzinums), kas apliecina atbilstību ugunsdrošības prasībām, proti, labvēlīgs atzinums.

atbildīgajām personām būs tiesīgs prasīt nokavējuma naudu un piemērot pārējās no līguma izrietošās soda sankcijas. Ņemot vērā to, ka pieprasījumu izsniegt atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām VUGD parasti saņem neilgi pirms līgumā noteiktā termiņa notecējuma, atbildīgajiem būvniecības dalībniekiem atzinuma apstrīdēšana būtu neizdevīga, jo tad tiktu zaudēti nesamērīgi finansiālie līdzekļi. Gadījumos, kad atbildīgie būvniecības dalībnieki nepiekrīt VUGD izsniegtajā atzinumā norādītajiem pārkāpumiem, tie meklē citus veidus, kā šo situāciju varētu atrisināt, proti:

1. gadījumā, ja VUGD un būvniecības dalībniekiem ir dažādi viedokļi attiecībā uz būvniecību regulējošo tiesību normas interpretāciju, tie var vērsties Ekonomikas ministrijā ar lūgumu konkrēto tiesību normu skaidrot⁴⁸ un, ja tiesību norma tiek iztulkota būvniecības dalībniekam “par labu”, situācija tiek atrisināta;
2. vērsties VUGD Tehniskajā komisijā ar lūgumu saskaņot atkāpi no būvnormatīvu tehniskajām prasībām.

Nelabvēlīga VUGD atzinuma par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām gadījumā, institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, nav tiesīga uzsākt būvobjekta pieņemšanu ekspluatācijā, līdz ar to būvniecības ierosinātais attiecīgo būvobjektu nevar nodot ekspluatācijā, līdz ar ko ar šādu nelabvēlīgu VUGD atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām tiek skartas personas tiesiskas intereses un apgrūtināta to īstenošana. Atzinumam par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām nav galīgā noregulējuma rakstura, bet gadījumā, ja tas ir nelabvēlīgs, tas ir šķērslis vēlamā gala rezultāta sasniegšanai un liedz saņemt labvēlīgu administratīvo aktu par būvobjekta pieņemšanu ekspluatācijā⁴⁹. Jautājuma noskaidrošanai par to, vai lēmums ir galīgs, ir nepieciešams pārliecināties, vai attiecīgajā procesā ir sasniegts mērķis, kura dēļ process ir uzsākts.

Konkrētajā gadījumā adresātam būvniecības procesa galīgais vēlamais mērķis ir būvobjekta pieņemšana ekspluatācijā, un atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām būtu vērtējams kā procesuāls lēmums vai starplēmums. Ņemot vērā to, ka nelabvēlīgs atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām liedz iespēju nodot būvobjektu ekspluatācijā, tas skar būtiskas personas intereses, tam ir būtiska ietekme uz adresātu un, pamatojoties uz administratīvā akta definīcijas negatīvajā daļā norādīto, varētu tikt vērtēts arī kā administratīvais akts.

Atbilstoši administratīvā akta klasifikācijai atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām ir:

⁴⁸ Atbilstoši Ministru kabineta 2021.gada 7.septembra noteikumu Nr.606 “Ministru kabineta kārtības rullis” 199.punktam skaidrojumu par Ministru kabineta izdoto tiesību aktu sniedz attiecīgā projekta iesniedzējs.

⁴⁹ Sudāre G. VUGD informatīvais materiāls par administratīvo aktu apstrīdēšanas procesu valsts ugunsdrošības uzraudzības administratīvajā procesā, 2023.

- 1) atkarībā no tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem tā pieņemšanas brīdī – tiesisks vai prettiesisks;
- 2) dokuments, ko adresāts vēlas, jo parasti pats ir iniciators šāda dokumenta saņemšanai. Var būt gan labvēlīgs, gan nelabvēlīgs (atkarībā no slēdzienā norādītā);
- 3) obligātais administratīvais akts. Likumdevējs ārējā normatīvajā aktā ir paredzējis, ka atzinums par būvobjekta atbilstību ir jāizdod;
- 4) faktisko situāciju konstatējošs. Dokumentā tiek norādīts slēdziens: atbilst vai neatbilst būvniecību regulējošo normatīvo aktu ugunsdrošības prasībām, no kā adresātam rodas tiesības nodot būvobjektu ekspluatācijā, vai tādas personai tiek liegtas;
- 5) pozitīvs, jo konstatē faktisko situāciju, un atkarībā no slēdziena – ļauj vai liedz iespēju nodot būvobjektu ekspluatācijā;
- 6) pēc formas – rakstveida;
- 7) apstrīdams (ja nav ievērotas materiālās vai procesuālās normas, pēc satura ir pretrunā ar tiesību normām) vai neapstrīdams (ja pagājis apstrīdēšanas termiņš vai tas nav atjaunots);
- 8) spēkā esošs (kamēr nav atzīts par prettiesisku un nav pieļautas Administratīvā procesa likuma 74.pantā minētās kļūdas), spēku zaudējis (ja ir atcelts);
- 9) neizpildāms. Neskatoties uz to, ka šim dokumentam ir konstatējošs raksturs un ar to nevar uzlikt pienākumu konstatētos ugunsdrošības prasību pārkāpumus novērst, adresātam ir jānovērš tajā norādītās neatbilstības būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām, lai vērstos institūcijā, kas pilda būvvaldes funkcijas. Novēršot visas atzinumā par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām norādītās neatbilstības, adresāts saņems labvēlīgu atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām;
- 10) bez termiņa;
- 11) vienpakāpes, proti, šis dokuments ir nepieciešams, lai cita iestāde varētu izdot administratīvo aktu;
- 12) Latvijas Republikā spēkā esošs.

Vērtējot atzinuma par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām, jāņem vērā arī administratīvā akta konstatācijai piemērotā judikatūra, proti, Augstākās Tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumu lietā, kurā tiesa administratīvā akta definīciju skaidro izejot no administratīvā akta jēgas. Tiesa atzinusi, ka administratīvais akts ir attiecīgā procesa galīgais lēmums. Lēmumi, kas pieņemti galīgā lēmuma sagatavošanas procesā, nav uzskatāmi par administratīviem aktiem⁵⁰. Parasti starplēmumu nevar apstrīdēt (pārsūdzēt), jo

⁵⁰ sk.arī: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2018.gada 16.aprīļa lēmums lietā nr.A-7-001-18/12, SKA-1054/2018. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 12.decembrī].

tam nav galīgā noregulējuma, izņemot gadījumus, ja tie paši par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskās intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu⁵¹.

Tomēr ņemot vērā augstāk minēto, secināms, ka atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām ir vērtējams kā administratīvais akts.

Atgriežoties pie veidiem, kā atbildīgie būvniecības dalībnieki varētu risināt to, ka VUGD ir izdevis nelabvēlīgu atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām, ja ar Ekonomikas ministrijas skaidrojumu viss ir skaidrs, tad atkāpju saskaņošana no būvnormatīvu tehniskajām prasībām laika gaitā ir radījusi dažādas problēmsituācijas.

2.6. VUGD Tehniskā komisija un vēstule par pieņemto lēmumu

VUGD kā tiešās pārvaldes iestāde īsteno valsts pārvaldes deleģētās funkcijas un darbojas saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktām funkcijām, tiesībām un pienākumiem. Funkcijas, tiesības un pienākumi ir noteikti vairākos normatīvajos aktos, tajā skaitā Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā, Būvniecības likumā, Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumos Nr.398 “Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums” u.c.

Būvniecības likuma 9.¹ panta septītās daļas 1.punktā noteikts, ka alternatīvos tehniskos risinājumus un atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām speciālajos būvnoteikumos noteiktajos gadījumos saskaņo VUGD — ugunsdrošības jomā.

Būtiski norādīt, ka būvnormatīvu tehniskās prasības piemēro jaunas būves būvniecībai, novietošanai, inženiertīklu ierīkošanai, būves pārbūvei, atjaunošanai, konservācijai un restaurācijai⁵². Būvnormatīvu tehniskās prasības nav piemērojamas, ja objekts jau ir nodots ekspluatācijā un nav ierosināts būvniecības process (būvatļaujas, paskaidrojuma raksta, paziņojuma par būvniecību vai cita būvniecības dokumenta ietvaros) vai nav būvniecības iecere (arī nodoms veikt būvniecību ir uzskatāms par būvniecības ieceri).

Praksē var rasties dažādi gadījumi, kad būvnormatīvu tehniskās prasības ugunsdrošības jomā nevar ievērot. Būvniecības likums paredz, ka jaunas būvniecības gadījumā atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām ir pieļaujamas pēc paredzēto alternatīvo tehnisko risinājumu saskaņošanas vai pamatošanas Būvniecības likumā noteiktajā kārtībā, ja ar alternatīvajiem tehniskajiem risinājumiem tiek nodrošinātas būtiskas prasības, tādas kā mehāniskā stiprība un stabilitāte, ugunsdrošība, vides aizsardzība un higiēna, lietošanas drošība un vides pieejamība, akustika (aizsardzība pret trokšņiem), energoefektivitāte un ilgtspējīga

⁵¹ sk.arī: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 13.oktobra lēmums lietā nr.A42459807, SKA – 624/2009. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 12.decembrī].

⁵² Būvniecības likuma 9.¹ panta otrā daļa.

dabas resursu izmantošana. Ugunsdrošība ir tā, ko šajā kontekstā savas kompetences ietvaros vērtē VUGD tehniskā komisija, izskatot iesniegumu par atkāpju saskaņošanu.

VUGD Tehniskā komisija ir ar rīkojumu apstiprināta komisija, kas sastāv no komisijas priekšsēdētāja, priekšnieka vietnieka/vietniekiem un komisijas locekļiem. Komisijas lēmumu pieņem ar balsu vairākumu, ja balsis sadalās līdzīgi, izšķirošā ir komisijas priekšsēdētāja balsis.

VUGD tehniskās komisijas sēdes tiek organizētas atbilstoši VUGD iekšējos noteikumos noteiktajai kārtībai:

- 1) no būvniecības ierosinātāja vai pilnvarotas personas tiek saņemts iesniegums;
- 2) tiek sagatavota darba kārtība, kurā tiek iekļauta informācija par iniciēto atkāpi un īss situācijas apraksts;
- 3) informācija par tehniskās komisijas sēdes norises datumu un laiku kopā ar darba kārtību un pārējo dokumentāciju tiek nosūtīta VUGD tehniskās komisijas locekļiem 3 darba dienas pirms tehniskās komisijas sēdes;
- 4) iesniegums pēc būtības tiek izskatīts tehniskās komisijas sēdē, kur lēmums par izskatāmo atkāpi tiek pieņemts ar balsu vairākumu (koleģiāls lēmums);
- 5) tehniskās komisijas sēdē pieņemtais lēmums tiek ierakstīts protokolā (VUGD iekšējs dokuments);
- 6) iesnieguma iesniedzējs tiek informēts par VUGD tehniskās komisijas sēdē pieņemto lēmumu ar VUGD atbildes vēstuli.

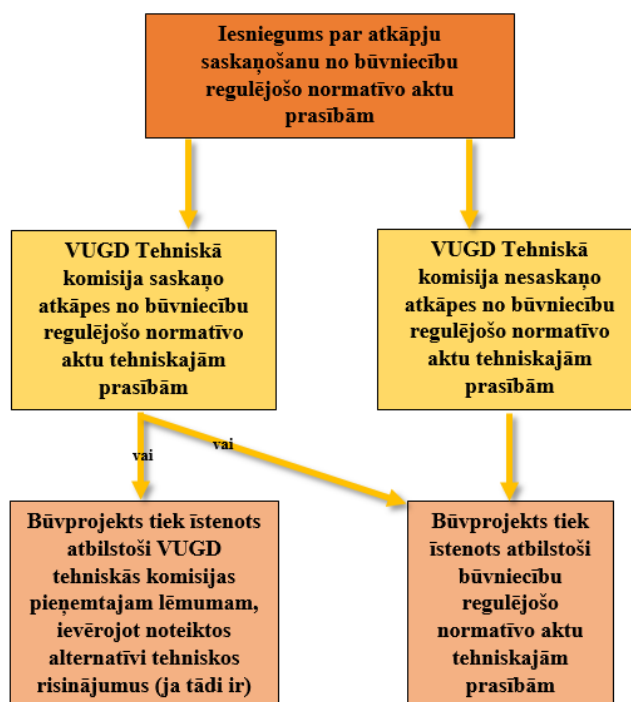
Iesniegums, kurā lūgts saskaņot atkāpi no būvnormatīvu tehniskajām prasībām ugunsdrošības jomā, ir izskatāms Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā, un atbilde sniedzama ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas.

Atsevišķos gadījumos, ja tiek konstatēts, ka iesniegumā minētā informācija nav pietiekama, VUGD nosūta iesniedzējam vēstuli ar papildinformācijas pieprasījumu, tādējādi, iesniedzējs tiek informēts, ka pēc būtības iesniegums tiks izskatīts pēc pieprasītās informācijas saņemšanas. Šāda vēstule ir vienkāršās pārvaldes darbība, jo vēstulē norādītais priekšnoteikums par konkrētā jautājuma izskatīšanu pēc pieprasītās informācijas saņemšanas, nerada pienākumu adresātam pieprasīto informāciju iesniegt. Arī adresāts, nesniedzot pieprasīto informāciju nevar sagaidīt, ka VUGD tehniskā komisija iniciēto atkāpi saskaņos.

Pēc analogijas ar Administratīvā procesa likuma 59.pantu, iestādes rīcība, informējot iesniedzēju par papildu informāciju, kas nepieciešama, lai būtu pamats izdot personas prasīto administratīvo aktu, uzskatāma par starpdarbību administratīvā akta izdošanas procesā,

konkrētajā gadījumā, lai veiktu faktisko rīcību. Proti, informācijas pieprasīšana ir vērtējama kā papildu informācijas iegūšana attiecīgā lēmuma pieņemšanai⁵³.

Saskaņā ar tiesisko regulējumu, ja būvniecību regulējošo normatīvo aktu tehniskās prasības nevar izpildīt, tās pieļaujams saskaņot ar attiecīgajām valsts un pašvaldību institūcijām, būvatļaujas projektēšanas nosacījumu izpildes laikā⁵⁴. Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas sniegto skaidrojumu, tiesiskais regulējums neierobežo būvprojekta izstrādātāju kādā būvprojekta izstrādes periodā (pirms vai pēc būvatļaujas izsniegšanas) vērsties attiecīgajā institūcijā, lai veiktu saskaņošanu par atkāpēm no būvnormatīvu tehniskajām prasībām.

2.3.attēls. Atbildīgā būvniecības dalībnieka izvēles iespējas attiecībā uz VUGD Tehniskās komisijas pieņemto lēmumu

VUGD tehniskās komisijas pieņemtais lēmums attiecībā uz iniciēto atkāpi no būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām, ir koleģiāls lēmums, kas tiek pieņemts ar balsu vairākumu iepriekš aprakstītājā kārtībā. Par pieņemto lēmumu iesniedzējs tiek informēts ar vēstuli. Iesniedzējam vienmēr ir izvēle: īstenot VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu vai izbūvēt būvobjektu atbilstoši būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām (sk.2.3.attēlu).

VUGD tehniskās komisijas locekļi, izskatot iesniegumu par iniciētajām atkāpēm, vienmēr vadās pēc individuālās pieredzes ugunsdrošībā un ugunsdzēsībā, izvērtē iespējamās

⁵³ Tiesu prakses apkopojums. Tiesu prakse par administratīvajām tiesām pakļautajiem prasījumiem (2017.–2021. maijs). Rīga, 2021, 7.lpp. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 15.decembrī].

⁵⁴ sk.arī: Ēku būvnoteikumi: Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumi Nr.529. Pieņemts: 02.09.2014. Latvijas Vēstnesis, 2014. 1.oktobris, Nr.194.

riskus konkrētajā būvobjektā un, uzklusot būvobjekta pārstāvjus, piemēro pēc iespējas lietderīgākus alternatīvos tehniskos risinājumus.

Neskatoties uz to, ka iesniegums par atkāpju saskaņošanu ir izskatāms Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā, VUGD tehniskās komisijas locekļu pienākums ir ievērot privātpersonas tiesību ievērošanas principu, vienlīdzības principu, tiesiskuma principu, tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, patvaļas aizlieguma principu, tiesiskās palāvības principu, likuma atrunas principu, demokrātiskās iekārtas principu, samērīguma principu, likuma prioritātes principu un procesuālā taisnīguma principu, tomēr VUGD tehniskās komisijas pastāvēšanas laikā ir bijušas dažādas problēmsituācijas, kur VUGD tehniskās komisijas lēmumi no privātpersonas puses tika kritizēti.

Piemēram, gadījumā, kad VUGD tehniskā komisija pieņēma lēmumu attiecībā uz diviem būvprojektiem (jaunbūvēm), pirmā gadījumā – labvēlīgu, otrajā – nelabvēlīgu, pie būvprojektu identiskiem risinājumiem, ir skaidrojams ar to, ka atbildīgie būvniecības dalībnieki, saņemot pozitīvu (labvēlīgu) VUGD tehniskās komisijas lēmumu, “patvaļīgi radīja sev tiesiskās palāvības principu”, paļaujoties uz domu – “ja saskaņoja vienu reizi, saskaņos arī turpmāk”. Būtiski pieminēt, ka VUGD tehniskā komisija ļoti reti pieņem iesniedzējam labvēlīgu lēmumu, ja atkāpe ir iniciēta jaunbūvei, proti, būve tiek izbūvēta “no pašiem pamatiem”. Ja VUGD tehniskā komisija vienreiz varētu saskaņot atkāpi, nosakot attiecīgos alternatīvos tehniskos risinājumus, pamatojoties uz to, ka projektējot jaunbūvi ir pieļauta kļūda, jaunbūve jau ir izbūvēta, un tās pārbūve radītu būvniecības ierosinātājam nesamērīgu finansiālu slogu, tad izsakot šādu lūgumu sistēmiski, adresāts nevar paļauties uz tiesiskās palāvības principu.

Citastarp, ņemot vērā to, ka VUGD Tehniskajai komisijai, saskaņojot atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām, ir tiesības noteikt alternatīvos tehniskos risinājumus, ir vērtējamas VUGD kompetences robežas attiecībā uz šiem alternatīvajiem risinājumiem. Kā vienu no piemēriem var minēt gadījumu, kad VUGD tehniskā komisija saskaņoja atkāpi no Latvijas būvnormatīva LBN 201-15 “Būvju ugunsdrošība” 112.2.apakšpunkta prasības, kas nosaka, ka viena evakuācijas izeja no stāva ir pieļaujama I lietošanas veida būvēs⁵⁵, kurās augstākā stāva grīdas līmenis nav augstāks par 28 metriem, ja evakuācija paredzēta tikai no dzīvokļiem caur uguns aizsargātu kāpņu telpu un katrā dzīvoklī ir atverama aila. Saskaņojot atkāpi, VUGD tehniskā komisija par alternatīvo risinājumu noteica nosacījumu, ka tās telpu

⁵⁵ Dzīvojamās ēkas un telpas, tai skaitā mazstāvu viendzīvokļa un daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas, daudzstāvu daudzdzīvokļu ēkas, saimniecības ēkas un būves, vasarnīcas, dārza mājas, dvīņu mājas, rindu mājas. sk.arī: Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-15 “Būvju ugunsdrošība”: Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumi Nr.333. Pieņemts: 30.06.2015. Latvijas Vēstnesis, 2015. 30.jūnijs, Nr.125.

grupas īpašniekam, kas iniciēja atkāpes saskaņošanu⁵⁶, ir jāsaņem dzīvokļu īpašnieku kopības rakstiska piekrišana.

Pirmšķietami varētu noprast, ka paredzēt nosacījumu par trešo personu saskaņojumiem nav VUGD kompetences ietvaros, tomēr ir ņemams vērā, ka konkrētajā gadījumā I lietošanas veida būvē, saglabājot esošos evakuācijas risinājumus no dzīvokļiem, vienlaikus paredzot evakuācijas risinājumu uz esošām kāpņu telpām arī no pirmskolas izglītības iestādes telpu grupas, būtiski var pasliktināties dzīvokļu lietotāju evakuācija ugunsgrēka vai cita apdraudējuma gadījumā. Izglītības darbībai un bērnu pieskatīšanai paredzētajās telpās uzturas lietotāji (bērni), kuri nevar evakuēties bez papildu palīdzības, un bērnu evakuācija notiek lēnāk nekā pieaugušajiem, tādējādi dzīvojamās ēkas lietotāji no augšējiem stāviem iespējamās evakuācijas gadījumā būs spiesti gaidīt, kamēr evakuēsies bērni.

VUGD savas kompetences ietvaros nevar atļaut vai aizliegt paredzēt pirmskolas izglītības iestādi daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā, bet sakarā ar to, ka iniciētā atkāpe skar arī šīs mājas koplietošanas telpas, kuru domājamā daļa pieder visiem dzīvokļu īpašniekiem, dzīvokļu īpašnieki ar savu parakstu apliecina, ka ir informēti par to, ka viņu mājā ir paredzēta pirmskolas izglītības bērnu pieskatīšanas telpas, kā rezultātā būs informēti par šāda veida evakuācijas apgrūtinājumu.

Bieži vien iesniedzējs, pamatojoties uz Būvniecības likuma 9.¹ panta ceturto daļu, balstās uz apsvērumu, ka būvnormatīvu tehnisko prasību ievērošana uzliek būvniecības ierosinātajam nesamērīgu vai nepamatotu slogu, ar to domājot finansiālās izmaksas.

Analizējot VUGD tehniskās komisijas lēmumu pieņemšanu pēc analogijas ar Administratīvā procesa likuma 12.pantu, kas nosaka, ka “iestāde un tiesa, piemērojot tiesību normas, apsver, vai privātpersonai nelabvēlīgs administratīvais akts vai faktiskā rīcība ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu citu privātpersonu tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību”, VUGD tehniskā komisija ievēro gan vienlīdzības, gan tiesiskās palāvības principu tiktāl, ciktāl to neierobežo citu personu tiesības, kas nozīmē, ka arī citām personām, kas konkrēto telpu, ēku lieto ir tiesiskās palāvības princips uz to, ka telpa, ēka ir izbūvēta atbilstoši spēkā esošajām būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām un tā ir droši lietojama.

Drošība, proti, ugunsdrošība ir primāra lēmumu pieņemšanā un ir svarīgāks apsvērums, nekā finansiālās izmaksas.

Būtiski pieminēt, ka VUGD tehniskā komisija savā darbā vadās arī pēc nerakstītajiem principiem, kas izkristalizējušies VUGD tehniskās komisijas darbības gaitā, tādiem kā:

⁵⁶ Būvniecības iecere paredzēja mainīt lietošanas veidu un paredzēt no telpām, kas iepriekš bija izmantotas kā biroja telpas, pirmskolas izglītības vecuma bērnu un audzinātāju (kopā līdz 50 cilvēkiem) evakuāciju.

- atkāpes no būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām attiecībā uz jaunbūvēm tiek saskaņotas reti (nav pamata uzskatīt, ka projektējot un būvējot jaunas būves būvniecības regulējošo normatīvo aktu prasības nav iespējams nodrošināt, tomēr atsevišķos gadījumos, lietderības apsvērumu dēļ, ir atsevišķi izņēmumi, piemēram, kad būvobjekts ir tenta veida noliktava, kurā nav paredzēta pastāvīga lietotāju uzturēšanās);
- atkāpes attiecībā uz ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādi netiek saskaņotas (ja objekts nav nodrošināts ar ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādi, vai nepieciešamais ūdens daudzums objekta dzēšanai nav nodrošināts, VUGD iespējams nebūs spējīgs nodrošināt savlaicīgu ugunsdzēsības un glābšanas darbus, kas nav pieņemami. Ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādi nevar kompensēt ne ar kādu alternatīvu tehnisku risinājumu. 2022. un 2023.gada statistika liecina, ka šādas atkāpes netika saskaņotas).

Kā jau iepriekš tika minēts, iesniegums par iniciēto atkāpi tiek izskatīts tehniskās komisijas sēdē, tehniskās komisijas sēdē pieņemtais lēmums tiek ierakstīts protokolā un iesnieguma iesniedzējs par VUGD tehniskās komisijas sēdē pieņemto lēmumu tiek informēts ar VUGD vēstuli, kuras tiesiskā daba ir vērtējama.

Pirmšķietami to varētu uzskatīt par administratīvo aktu, faktisko rīcību vai staplēmumu.

Analizējot vēstuli par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu atbilstoši administratīvā akta klasifikācijai, to var vērtēt kā:

- 1) tiesisku (atbilstošu tiesību normām un faktiskajiem apstākļiem tā pieņemšanas brīdī) vai prettiesisku;
- 2) dokumentu, ko adresāts vēlas. Var būt labvēlīga (ja iniciētā atkāpe tika saskaņota ar iesniedzēja piedāvātajiem alternatīvajiem risinājumiem), daļēji labvēlīga (ja tika lūgts saskaņot vairākas atkāpes no būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām, bet tika saskaņotas dažas no tām), nelabvēlīga (ja iniciētā atkāpe nav saskaņota);
- 3) pirmšķietami obligāto administratīvo aktu, jo Būvniecības likuma 9.¹ panta septītās daļas 1.punktā ir noteikts deleģējums saskaņot atkāpes un šā panta trešā un ceturrtā daļa nosaka priekšnoteikumus, kad ar lūgumu par atkāpju saskaņošanu ir iespēja vērsties VUGD;
- 4) pēc formas – rakstveida. Iesniegumu likuma noteiktajā kārtībā sniedzama atbilde. Neviens cits ārējs normatīvais akts rakstveida formu nenosaka;
- 5) pirmšķietami apstrīdamu (ja pieļautas materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumi) vai neapstrīdamu⁵⁷;

⁵⁷ Administratīvā procesa likuma 79.panta pirmā daļa.

- 6) spēkā esošu (kamēr nav atzīts par prettiesisku), spēku zaudējušu (ja ir atcelts; VUGD tehniskās komisijas pieņemtais lēmums tiek pieņemts balstoties uz būvniecības ieceres dokumentāciju un iesniedzēja sniegto informāciju par risinājumiem attiecībā uz ugunsdrošību. Ja šie risinājumi tiek mainīti, VUGD tehniskās komisijas labvēlīgs vai daļēji labvēlīgs lēmums nav spēkā);
- 7) neizpildāmu (adresātam ir izvēles brīvība: īstenot VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu vai izbūvēt atbilstoši būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām);
- 8) bez termiņa;
- 9) Latvijas Republikā spēkā esošu.

Nav iespējams identificēt vēstuli par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu pēc tiesisko seku veida. Ar to nevar nodibināt tiesiskās attiecības, izņemot gadījumu, ja adresāts izpildīs vēstulē norādītos alternatīvos risinājumus, tādā veidā nepildot to būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasību, no kuras tika iniciēta atkāpe saskaņotajā daļā. Vienlaikus, to nevar vērtēt kā pozitīvu, vai negatīvu, jo no šīs vēstules neizriet tiesību vai pienākumu apjoms adresātam. Vēstuli par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu nevar iedalīt vienpakāpes vai vairākpakāpju administratīvajiem aktiem, jo, lai izdotu adresātam labvēlīgu atzinumu par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām⁵⁸ vai nodotu būvi ekspluatācijā nav obligāti saskaņot atkāpes no būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām, būvi var izbūvēt atbilstoši prasībām.

Autoresprāt, vēstuli par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu nevar uzskatīt par administratīvo aktu, tas nenodibina, negroza, nekonstatē un neizbeidz konkrētas tiesiskās attiecības un nekonstatē faktisko situāciju, kā arī nav klasificējams pēc administratīvo aktu veidiem.

Faktiskā rīcība ir darbība vai bezdarbība, kas rada labvēlīgas vai nelabvēlīgas faktiskas sekas. Kā jau iepriekš tika minēts, vēstule par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu rada faktiskas tiesiskas sekas tikai tad, ja adresāts izvēlas īstenot VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu, proti, vēstule par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu nav uzskatāma par faktisko rīcību.

Ņemot vērā augstāk minēto, autore uzskata, ka vēstule par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu ir starplēmums, kura saņemšana nav obligāts priekšnoteikums, lai varētu nodot būvobjektu ekspluatācijā (saņemt galīgo administratīvo aktu), proti, būvniecības ierosinātais ir tiesīgs izvēlēties būvēt atbilstoši būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām

⁵⁸ III grupas būvēm un inženierbūvēm.

vai saskaņot atkāpes. Normatīvie akti nenosaka prasību saskaņot atkāpes no būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām kā obligātu.

Pieņemot, ka vēstule par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu ir starplēmums, atsevišķu pieteikumu par tās izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu var iesniegt, ja secīgi konstatējami visi norādītie priekšnoteikumi:

1. procesuālais pārkāpums radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu;
2. procesuālā pārkāpuma konstatēšana nepieciešama, lai pieprasītu atlīdzinājumu vai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtosanos;
3. attiecīgās tiesiskās intereses nav iespējams īstenot, iesniedzot pieteikumu par pašu administratīvo aktu (tā izdošanu vai atcelšanu).⁵⁹

2.7. Pārbaudes akts

Veicot plānoto vai neplānoto ugunsdrošības pārbaudi objektā, būvobjekta ugunsdrošības pārbaudi, ja konkrētajā objektā vai būvobjektā tika konstatēti ugunsdrošības prasību pārkāpumi (faktiskā situācija), VUGD izdod administratīvo aktu, bet tieši, pārbaudes aktu, kas vērsts uz individuāli noteiktu personu vai personām. Pārbaudes akts ir uz āru vērsts administratīvais akts, kas atspoguļo pārbaudes laikā konstatētos pārkāpumus ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā, un uzliek par pienākumu pārbaudes akta adresātam šos pārkāpumus novērst tajā norādītajos termiņos. Pārbaudes aktu ir tiesīga sagatavot VUGD amatpersona un tas tiek izdots ne vēlāk kā 1 mēneša laikā no ugunsdrošības pārbaudes veikšanas brīža.

Amatpersonai, kura veic ugunsdrošības pārbaudi, ir pienākums uzdot par ugunsdrošību objektā atbildīgajai personai novērst normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību pārkāpumus⁶⁰.

“Primāri tiesību akts, ar kuru personai tiek noteikts publiski tiesisks pienākums rīkoties, lai novērstu iestādes konstatētos pārkāpumus, ir tieši pārbaudes akts”⁶¹.

Neviena tiesību norma neuzliek tiešu pienākumu par konstatētajiem pārkāpumiem izdot adresātam tieši administratīvo aktu, tomēr ņemot vērā adresātam uzlikto pienākumu specifiku,

⁵⁹ Tiesu prakses apkopojums. Tiesu prakse par administratīvajām tiesām pakļautajiem prasījumiem (2017.–2021. maijs). Rīga, 2021, 9.lpp. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 15.decembrī].

⁶⁰ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta ceturtais daļas 5.punkts.

⁶¹ sk.arī: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2016.gada 2.jūnija lēmums lietā nr.A420218814, SKA-1101/2016. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 8.decembrī].

Administratīvā procesa likuma 63.panta izpratnē, šāda pienākuma izpildi var panākt tieši ar administratīvā akta izdošanu.

Pārbaudes aktā norāda iepriekšējo ugunsdrošības pārbaūžu laikā izdoto spēkā esošo pārbaudes aktu vai brīdinājumu par darbības apturēšanu izpildi, jaunatklātos ugunsdrošības prasību pārkāpumus, pārkāpumu pamatojumu un nosaka to novēršanas termiņu.

Pārbaudes aktā, kontrolējot iepriekšējo ugunsdrošības pārbaūžu laikā izdoto spēkā esošo administratīvo aktu izpildi, nenorāda informāciju par lēmuma par darbības apturēšanu un atzinumu par atbilstību ugunsdrošības prasībām izpildi.

Iesniegumu var iesniegt jebkura persona ar lūgumu veikt ugunsdrošības pārbaudi viņam piederošā vai lietošanā esošajā objektā (neskaitot būvobjektu⁶²), un šajā gadījumā, iesniedzējam ir subjektīvās tiesības šādu iesniegumu iesniegt. Citos gadījumos, iesniegumu var iesniegt arī cita privātpersona, kuras tiesības varētu tikt ierobežotas ar iestādes pieņemto lēmumu saistībā ar iesniegumā izteikto lūgumu. Piemēram, daudzdzīvokļu ēkas viena dzīvokļa īpašnieks vai lietotājs var iesniegt sūdzību, ja tam ir aizdomas, ka citā dzīvoklī apkures iekārta netiek uzturēta darba kārtībā. Šādā gadījumā iesniedzējs izmanto savas subjektīvās tiesības aizstāvēt savu drošību un var rēķināties ar ugunsdrošības pārbaudi no VUGD puses (faktisko rīcību attiecībā pret iesniedzēju), bet administratīvo aktu ar informāciju par objektā konstatētajiem pārkāpumiem viņš nav tiesīgs saņemt.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 55.panta 3.punktu, iestāde ir tiesīga administratīvo lietu ierosināt arī uz augstākas iestādes rīkojuma vai citas institūcijas ziņojuma pamata. Piemēram, tiek pieņemta prakse, kad pašvaldības policija pēc telpu apsekošanas, informē VUGD par iespējamiem ugunsdrošības prasību pārkāpumiem šajās telpās.

Pārbaudes aktus pēc to klasifikācijas var iedalīt dažādos praktiski nozīmīgos veidos. Attiecībā uz atbilstību tiesību normām, jebkurš administratīvais akts ir tiesisks, ja tas atbilst tiesību normām, bet prettiesisks — ja neatbilst tiesību normām.⁶³ Izpildoties priekšnoteikumiem, ka pārbaudes akta pieņemšanas brīdī VUGD rīcībā esošā informācija neliecina par materiālo vai procesuālo tiesību normu neievērošanu vai šāda informācija nekļuva zināma vēlāk, šāds pārbaudes akts ir uzskatāms par tiesisku.

Atbilstoši administratīvā akta klasifikācijai pārbaudes akts ir:

- 1) atkarībā no tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem tā pieņemšanas brīdī, var būt tiesisks vai prettiesisks;

⁶² Par ugunsdrošības prasību ievērošanu būvobjektā un būvdarbu izpildes gaitā atbild būvdarbu veicējs. sk.arī: Ugunsdrošības noteikumi: Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.238. Pieņemts: 19.04.2016. Latvijas Vēstnesis, 2016. 22.aprīlis, Nr.78.

⁶³ Administratīvā procesa likuma 84.pants.

- 2) dokuments, ko adresāts vēlas vai nevēlas. Labvēlīgs (ja ar pārbaudes aktu tiek uzlabota iepriekš radusies tiesiskā situācija attiecībā uz adresātu, piemēram, iepriekš izdotā pārbaudes aktā norādītie pārkāpumi daļēji ir novērsti, jaunatklāto ugunsdrošības prasību pārkāpumu nav), nelabvēlīgs (piemēram, pie pirmreizējas ugunsdrošības pārbaudes – uzlikts pienākums ugunsdrošības pārkāpumus novērst, pie atkārtotas ugunsdrošības pārbaudes ir konstatēti jaunatklātie ugunsdrošības prasību pārkāpumi, kas uzliek jaunus pienākumus);
- 3) obligātais administratīvais akts;⁶⁴
- 4) tiesisko attiecību dibinošs (pirmatnēja ugunsdrošības pārbaude), tiesisko attiecību grozošs (atkārtota ugunsdrošības pārbaude);
- 5) pozitīvs (maina adresāta tiesību vai pienākumu apjomu – dibina vai groza tiesiskās attiecības);
- 6) pēc formas – rakstveida;
- 7) apstrīdams (ja nav ievērotas materiālās vai procesuālās normas, pēc satura ir pretrunā ar tiesību normām) vai neapstrīdams (ja pagājis apstrīdēšanas termiņš vai tas nav atjaunots);
- 8) spēkā esošs (kamēr nav atzīts par prettiesisku un nav pieļautas Administratīvā procesa likuma 74.pantā minētās kļūdas), spēku zaudējis (ja ir atcelts vai ir izpildīts);
- 9) izpildāms;
- 10) bez termiņa. Pārbaudes aktā tiek norādīti konstatēto ugunsdrošības prasību pārkāpumu novēršanas termiņi, tomēr arī pēc to notecēšanas, pārbaudes akts ir spēkā;
- 11) parasti vienpakāpes;
- 12) Latvijas Republikā spēkā esošs.

“Ja procesuālo normu pārkāpums vienmēr neizbēgami novestu pie administratīvā akta atcelšanas, tiktu apdraudēta valsts pārvaldes efektīva darbība. Tādēļ ir pieļaujams atsevišķus procesuālos pārkāpumus uzskatīt par nenozīmīgiem.”⁶⁵

Arī gadījumā, kad ir pieļauta nebūtiska procesuālā kļūda (piemēram, pirms neplānotās ugunsdrošības pārbaudes netika izsniegts lēmums par neplānoto ugunsdrošības pārbaudi), kas neietekmē pārbaudes akta saturu, šāds pārbaudes akts uzskatāms par administratīvo aktu ar procesuālo trūkumu, bet nav pamata šādu pārbaudes aktu uzskatīt par prettiesisku vai atcelt, bet

⁶⁴ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta ceturrtās daļas 5.punkts.

⁶⁵ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvā procesa tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2023., 56.lpp.

tas var būt kā pamats atsevišķam prasījumam par procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, kas radījis tiesisko interešu aizskārums.⁶⁶

Svarīgi pieminēt, ka pārbaudes akts ir radījis samērā daudz kāzus, salīdzinot ar pārējiem administratīvajiem aktiem, ko izdod VUGD, iespējams tāpēc, ka tas ir visbiežāk izdots jeb primārais administratīvais akts un tas satur visvairāk sastāvdaļu, tajā skaitā arī brīdinājumu par piespiedu līdzekļa piemērošanu.

Pirms neplānotās ugunsdrošības pārbaudes uzsākšanas, amatpersona, kas veic ugunsdrošības pārbaudi, izsniedz par ugunsdrošību objektā atbildīgajai personai vai tās pārstāvim rakstveida lēmumu par neplānoto ugunsdrošības pārbaudi⁶⁷.

Šāda dokumenta obligātu esību un pienākumu to izsniegt reglamentē Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta trešā daļa un ceturtās daļas 3.punkts. Šis dokuments nenodibina, negroza un neizbeidz tiesiskās attiecības, neuzliek par ugunsdrošību objektā atbildīgajai personai vai tās pārstāvim nekādus pienākumus (izņemot pienākumu iepazīties un to parakstīt)⁶⁸. Lēmumam par neplānoto ugunsdrošības pārbaudi ir informatīvs raksturs, proti, ar augstāk minēto lēmumu tās adresāts tiek informēts kurā objektā, kādā adresē un kāda veida pārbaude (ugunsdrošības, civilās aizsardzības, vai gan gan) tiks veikta konkrētajā datumā. Arī tad, ja adresāts atsakās šo lēmumu parakstīt, viņam ir pienākums nodrošināt VUGD amatpersonai iespēju veikt valsts ugunsdrošības uzraudzību⁶⁹. Lēmums par neplānoto ugunsdrošības pārbaudi ir procesuāls lēmums.

Neskatoties uz to, ka lēmumam par neplānoto ugunsdrošības pārbaudi ir informatīvs raksturs, ja amatpersona pirms neplānotās ugunsdrošības pārbaudes uzsākšanas neizsniedz šādu VUGD rakstveida lēmumu, pirmšķietami, šāda dokumenta neesamība var būt par pamatu šā administratīvā procesa ietvaros galīgā administratīvā akta apstrīdēšanai jeb apstrīdēšanai atsaucoties uz procesuālo kļūdu,⁷⁰ jo administratīvā procesa ietvaros netika ievērota likumā noteiktā norma.

Piemēram, analizējot attīstības scenāriju, kur administratīvā procesa ietvaros pēc neplānotās ugunsdrošības pārbaudes kā galīgais administratīvais akts tiek izdots pārbaudes akts, bet lēmums par neplānoto ugunsdrošības pārbaudi objektā atbildīgajai personai vai tās pārstāvim neticis izsniegts, administratīvā procesa dalībnieki var izmantot šādu procesuālo

⁶⁶ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvā procesa tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2023., 57.lpp.

⁶⁷ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta ceturtās daļas 3.punkts.

⁶⁸ Iestādes lēmums ir administratīvais akts tikai tad, ja tas rada tiesiskās sekas.

⁶⁹ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 10.panta 2.punkts.

⁷⁰ Administratīvā procesa likuma 75.panta pirmās daļas 2.punkts.

klūdu, lai izvairītos no sev nelabvēlīga lēmuma pieņemšanas vai arī lai pārbaudes aktu apstrīdētu⁷¹.

Tomēr, ņemot vērā augstāk minēto, attiecībā uz lēmuma par neplānoto ugunsdrošības pārbaudi funkciju ceļā uz konkrētā leģitīmā mērķa sasniegšanu, šāda dokumenta neesamība neietekmē pārbaudes akta saturu, proti, šāda procesuālā kļūda nav uzskatāma par būtisku⁷².

Analizējot pārbaudes akta sastāvdaļas un norādāmo informāciju, tajā ir jānorāda, personas, kas piedalījusies pārbaudē, datus, proti, objekta atbildīgās personas amatu, vārdu, uzvārdu. Tomēr, norādāms, ka ne vienmēr objekta ugunsdrošības pārbaudē piedalās tieši objekta atbildīgā persona Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta izpratnē.

Pārbaudes aktā parasti norāda personas, kas piedalījusies ugunsdrošības pārbaudē un pavadījusi VUGD amatpersonu, kas šo pārbaudi veikusi, amatu, vārdu, uzvārdu. Personai, kas piedalās ugunsdrošības pārbaudē nav obligāti jābūt par ugunsdrošību objekta atbildīgajai personai Administratīvā procesa likuma vai Ugunsdrošības ugunsdzēsības likuma izpratnē, vienlaikus, šī persona nav tiesīga piedalīties pārbaudes akta sastādīšanā (viedokļa sniegšanā), ja šī persona nav pārbaudes akta adresāts vai tiesību subjekts, kuram ir tiesības būt par adresāta tiesību un tiesisko interešu aizstāvi.

Ja persona, kas piedalījusies ugunsdrošības pārbaudē, nav objekta atbildīgā persona (vai tās pilnvarotā persona), tad parasti piedalās persona, ko objekta atbildīgā persona par to ir lūgusi. Vērā ņemams arī tas, ka atbilstoši Administratīvā procesa likumā administratīvā akta noteiktajām sastāvdaļām, administratīvajā aktā nav obligāti šāda persona jānorāda, to pieprasa VUGD iekšējie noteikumi un pārbaudes akta veidlapa.

(izdošanas vieta)	(juridiskās personas nosaukums vai fiziskās personas vārds, uzvārds)
20 ____ gada ____ . (datums)	(juridiskās personas reģistrācijas numurs)
	(juridiskās vai fiziskās personas adrese)
PĀRBAUDES AKTS Nr. _____	
20 ____ . gada ____ . (pārbaudes datums(-i))	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta
piedaloties	(amatpersonas (-u) amats, speciālā dienesta pakāpe, vārds, uzvārds)
	(objekta atbildīgās personas amats, vārds, uzvārds)

2.4.attēls. Pārbaudes aktā iekļaujamā informācija

⁷¹ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvā procesa tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2023., 56.lpp.

⁷² Turpat.

Analizējot pašlaik esošo situāciju attiecībā uz pārbaudes aktu (sk.2.4.attēlu), secināms, ka pārbaudes akta adresātam un personai, kas piedalījās pārbaudē, ir jābūt vienai un tai pašai personai. Vērtējams būtu, vai tas, ka pārbaudes aktā norādītā persona, kas piedalījies pārbaudē, bieži vien nav objekta atbildīgā persona, būtu par pamatu šo pārbaudes aktu apstrīdēt? Ņemot vērā to, ka šādas personas norādīšana pārbaudes aktā ir tikai fakta konstatēšana, to neparedz ārējie normatīvie akti, tad tādu neprecizitāti nevarētu uzskatīt par procesuālo kļūdu. Augstāk minētā rīcība nepārkāpj personas, kurai pārbaudes akts ir adresēts, tiesības, Administratīva procesa likuma⁷³ izpratnē, bet gan VUGD iekšējo noteikumu prasības, kas pārbaudes akta adresātu neietekmē un nemaina lēmuma būtību.

Cik svarīgi būtu veikt ugunsdrošības pārbaudi tieši ar objekta atbildīgo personu? Pārbaudes aktā ir svarīgi piefiksēt faktu konstatējumu, tajā skaitā, piefiksēt personas datus, kas ir piedalījies, bet personas statuss nebūtu tik būtisks.

Ņemot vērā augstāk minēto, autore uzskata, ka VUGD iekšējos noteikumos, bet tieši, pārbaudes akta veidlapā ir veicami grozījumi, kur pēc vārda “piedaloties” teksta zemsvītrā būtu svītrojami vārdi “objekta atbildīgās”, šādā veidā izvairoties no liekas administratīvās slodzes un apstrīdēšanas iesniegumiem.

⁷³ Administratīvā procesa likuma 75.pants.

3. PROBLEMĀTIKA VALSTS UGUNSDROŠĪBAS UZRAUDZĪBAS ADMINISTRATĪVĀ PROCESA IETVAROS

3.1. Pārbaudes akta atcelšana daļā

Apstrīdēšanas process ir jauna valsts pārvaldes procesa stadija, kas ir tā paša administratīvā akta izdošanas turpinājums, kur administratīvais akts vēl nav ieguvis savu galīgo spēkā esamību un tas vēl var tikt grozīts, savu galīgo noformējumu iegūstot augstākās iestādes lēmumā.⁷⁴

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 253.pantu, tiesa ir tiesīga administratīvo aktu atcelt pilnībā vai kādā tā daļā vai atzīt par spēkā neesošu. Likumā paredzētajos gadījumos tiesa var grozīt administratīvo aktu un noteikt konkrētu tā saturu. Ja nepieciešams, tiesa var uzdot iestādei atceltā vai par spēkā neesošu atzītā administratīvā akta vietā izdot jaunu administratīvo aktu. Lemjot par jauna administratīvā akta izdošanu, iestāde ņem vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.⁷⁵

Administratīvais akts ir apstrīdams, ja no tā nevar nepārprotami izsecināt adresātam uzlikto tiesisko pienākumu (noteiktu rīcību vai noteiktas rīcības aizliegumu) vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības, kā arī, ja no pienākumu uzliekoša administratīvā akta adresātam nav saprotams, ko īsti iestāde no viņa prasa, vai arī adresāts nesaprot, kādā veidā viņam uzliktais pienākums ir izpildāms.^{76, 77}

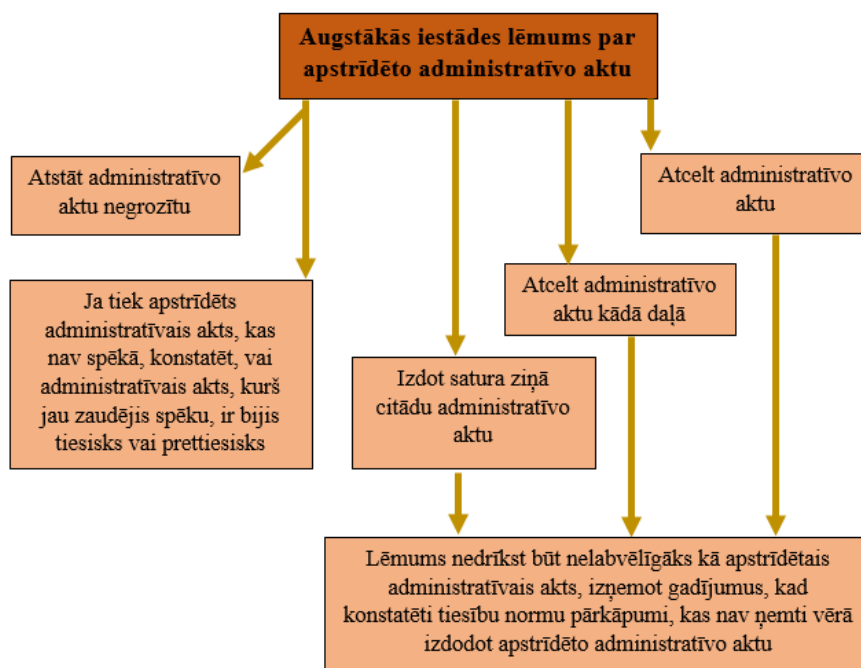
Ja tiesiskais regulējums ir noteicis turpmāko rīcību, gadījumā, ja lēmumu par administratīvā akta atcelšanu daļā pieņem tiesa, tad normatīvie akti nenosaka šādu rīcību VUGD attiecībā uz pārbaudes aktā norādītajiem pārkāpumiem, kad tiek apstrīdēts tikai viens no tiem.

⁷⁴ Rakstu krājums. Administratīvais process: likums, prakse, komentāri. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2005, 188.lpp.

⁷⁵ Administratīvā procesa likums.

⁷⁶ Aperāne, K. u.c. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 741.lpp.

⁷⁷ Sudāre G. VUGD informatīvais materiāls par administratīvo aktu apstrīdēšanas procesu valsts ugunsdrošības uzraudzības administratīvajā procesā, 2023.

3.1.attēls. Augstākās iestādes lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu

Ir izvērtējama VUGD rīcība pārbaudes akta atcelšanai daļā, kur parasti tiek norādīti vairāki konstatētie ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasību pārkāpumi, pamatojums ar tiesību normu un katra pārkāpuma novēršanas termiņš (sk. 3.2.att).

2. Konstatēti šādi ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasību pārkāpumi:

Nr. p.k.	Konstatētie pārkāpumi	Pamatojums (normatīvā akta nosaukums un punkts)	Pārkāpuma novēršanas termiņš
1	2	3	4

3.2.att. Pārbaudes akta 2.punktā norādāmā informācija

Procesuālie termiņi, kas norādīti pārbaudes aktā attiecībā uz pārkāpuma novēršanu, katram konstatētajam pārkāpumam var atšķirties, jo, ņemot vērā to, ka likumdevējs nav noteicis priekšnoteikumus procesuālo termiņu pārkāpumu novēršanai, šos termiņus atkarībā no pārkāpuma nopietnības, uzklusot adresāta viedokli⁷⁸ un vadoties pēc lietderības apsvērumiem, nosaka VUGD amatpersona, kas pārbaudes aktu izdod. Piemēram, ugunsdrošības prasību pārkāpuma, kad objektā vieta, kur izvietots ugunsdzēsības aparāts, nav apzīmēta ar Ugunsdrošības noteikumu 1.pielikuma 4.3.zīmi, kā rezultātā pārkāpta Ugunsdrošības

⁷⁸ Administratīvā procesa likuma 62.pants.

noteikumu 265.punkta prasība, novēršanas termiņš varētu būt līdz 1 nedēļai,⁷⁹ vienlaikus, ugunsdrošības prasību pārkāpuma, kad objektā nav veikta elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaude, kā rezultātā ir pārkāpta Ugunsdrošības noteikumu 56.punkta prasība, novēršanas termiņš parasti nevar būt mazāks par 2 nedēļām.⁸⁰ Lietderības apsvērumi parasti balstīti uz paredzēto pasākumu kopumu un to sarežģītību, kas jāveic, lai pārkāpumu novērstu.

Kādai jābūt VUGD rīcībai, ja pārbaudes akts tika apstrīdēts daļēji, proti, tika apstrīdēts viens no vairākiem norādītajiem pārkāpumiem un VUGD atceļ vienu pārkāpumu no vairākiem administratīvajā aktā norādītajiem?

Administratīvā procesa likums nosaka vairākus gadījumus, kad adresāts ir tiesīgs apstrīdēt administratīvo aktu iestādē,⁸¹ un apstrīdēšanas procesa gaitā tiek pārbaudīta apstrīdēšanas iesniegumā norādītais pamatojums.

Piemēram, pēc ugunsdrošības pārbaudes adresātam tika izdots pārbaudes akts, kurā tika pieļauta saturiska kļūda, kā rezultātā administratīvais akts pēc sava satura ir pretrunā ar tiesību normām, proti, ugunsdrošības pārbaudes laikā tika konstatēts, ka attālums no ilgdedzes apkures iekārtas dūmvada iekšējās virsmas līdz degtspējīgai konstrukcijai ir mazāks nekā 510 mm. Pārkāpums tika pamatots ar Ugunsdrošības noteikumu 64.2.apakšpunktu. Adresāts apstrīdēja pārbaudes aktu šajā daļā, proti, apstrīdēja konkrētā pārkāpuma tiesiskumu. VUGD augstākā iestāde, atzīstot pārbaudes aktā konkrētā norādītā pārkāpuma prettiesiskumu, ir atcēlusi pārbaudes aktu konkrētajā daļā, secinot, ka ir piemērota nepareizā tiesību norma, jo objektā esošās apkures ierīces darbības laiks ir ilgāks par trijām stundām, tādējādi attālumam no dūmvada iekšējās virsmas līdz degtspējīgai konstrukcijai ir jābūt vismaz 380 mm (Ugunsdrošības noteikumu 64.1.apakšpunkts).

Ņemot vērā to, ka ir pieļauta saturiskā kļūda no VUGD puses, tā nav labojama kā pārrakstīšanās kļūda⁸², pārkāpums nav izskaidrojams Administratīvā procesa likuma 73.panta izpratnē.

Ir izvērtējams arī kas Administratīvā procesa likuma izpratnē attiecībā uz pārbaudes aktu ir uzskatāms par daļu. Ņemot vērā to, ka pārbaudes akta otrajā punktā (sk.3.2.att) katrs pārkāpums ir nošķirts, katram ir atšķirīgs tiesiskais pamatojums un dažādi novēršanas termiņi, tad katru pārkāpumu varētu apstrīdēt kā atsevišķu daļu.

⁷⁹ Pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma novēršanas termiņš var būt arī lielāks, ja lūgums ir pamatots (mutiski).

⁸⁰ Elektroinstalācijas pārbaudi ir tiesīgs veikt tikai sertificēts speciālists. Ir jāparedz laiks sertificēta speciālista nolīgšanai, mērījumu veikšanai, pārbaudes akta par veiktajiem mērījumiem sastādīšanai.

⁸¹ Administratīvā procesa likuma 75.pants.

⁸² Administratīvā procesa likuma 72.pants.

Pamatojoties uz augstāk minēto situāciju, kad VUGD amatpersona, nav pareizi piemērojusi (interpretējusi) tiesību normu, apstrīdēšanas iesniegumā iesniedzējs var pamatoties uz Administratīvā procesa likuma 75.panta pirmās daļas 3.punktu.

Vienlaikus, augstākā iestāde, līdzīgi kā iestāde, kas izdevusi administratīvo aktu, izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iebildumi.⁸³

Izskatot apstrīdēšanas iesniegumu par konkrēto pārbaudes akta daļu (1 pārkāpumu no vairākiem), nav pamata uzskatīt, ka neapstrīdētajā daļā tas būtu prettiesisks, proti, nav nepieciešams atcelt apstrīdēto administratīvo aktu pilnībā. Attiecīgi, nebūtu nepieciešama administratīvā akta atcelšana sakarā ar procesa uzsākšanu no jauna (attiecinot uz spēkā esošo apstrīdamo administratīvo aktu).

Ņemot vērā to, ka apstrīdēšana ir sākotnējā procesa turpinājums, un apstrīdēšanas rezultātā pieņemtais lēmums ir administratīvais akts galīgā noformējumā, nevis jauns administratīvais akts, kā arī ņemot vērā to, ka pārbaudes akts ir atceļams apstrīdētajā daļā, sakarā ar to, ka apstrīdētajā pārbaudes aktā apstrīdētajā daļā tika piemērota adresātam nelabvēlīgāka tiesību norma nekā to paredz tiesiskais regulējums attiecībā pret faktisko situāciju objektā, apstrīdētais pārbaudes akts ir “grozāms”⁸⁴, proti, apstrīdētais pārbaudes akts neapstrīdētajā daļā paliek spēkā, ar lēmumu par apstrīdēto administratīvo aktu ir atceļama apstrīdētā daļa un izdodams konkrētajā gadījumā tiesību normām atbilstošs un adresātam labvēlīgāks lēmums.

Apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformulēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu.

Ja persona administratīvo aktu ir apstrīdējusi daļā, neapstrīdētajā daļā administratīvais akts kļūst neapstrīdams (pilnībā stājas spēkā), pēc kā persona var pārsūdzēt tikai tajā daļā, attiecībā uz kuru bija vērsts apstrīdēšanas iesniegums,⁸⁵ proti, pārbaudes akts neapstrīdētajā daļā kļūst neapstrīdams un par tajā norādīto likumīgo prasību nepildīšanu pret adresātu var vērst piespiedu izpildi. Administratīvā akta pastāvīgā spēkā esība (neapstrīdamība) ir arī priekšnoteikums tā piespiedu izpildei.⁸⁶

Autoresprāt, ja apstrīdēšanas kārtībā, VUGD ir lēmis atcelt pārbaudes aktu daļā, ja šī daļa skar vienu no pārbaudes aktā norādītajiem jaunatklātajiem pārkāpumiem, nav pamata atcelt pārbaudes aktu pilnībā un izdot jaunu. Konkrētajā gadījumā apstrīdētais pārbaudes akts

⁸³ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvā procesa tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2023, 187.lpp.

⁸⁴ Administratīvā procesa likuma 81.panta otrā daļa.

⁸⁵ Aperāne, K. u.c. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 749.lpp.

⁸⁶ Turpat.

neapstrīdētajā daļā kļūst neapstrīdams, un ir spēkā kopā ar lēmumu par administratīvā akta apstrīdēšanu.

3.2. Iepriekš izdoto administratīvo aktu noilgums

VUGD amatpersona ugunsdrošības pārbaudes laikā veic iepriekš izdoto administratīvo aktu izpildes kontroli, ko norāda pārbaudes akta 1.punktā (sk.3.3.att).

1. Pārbaudīta šādu iepriekšējo pārbauzu gaitā izdoto administratīvo aktu izpilde:

Nr. p.k.	Administratīvā akta nosaukums, datums un numurs	Novērstie pārkāpumi (norādīt administratīvā akta konstatēto pārkāpumu punktus)	Nenovērstie pārkāpumi (norādīt administratīvā akta konstatēto pārkāpumu punktus)
1	2	3	4

3.3.att. Pārbaudes akta 1.punktā norādāmā informācija

Pārbaudes aktā, kontrolējot iepriekšējo ugunsdrošības pārbauzu laikā izdoto spēkā esošo administratīvo aktu izpildi, norāda iepriekš izdotu brīdinājumu par darbības apturēšanu un pārbaudes aktu izpildi un nenorāda informāciju par lēmuma par darbības apturēšanu un atzinumu par atbilstību ugunsdrošības prasībām izpildi.

Pārbaudes aktā ir iekļauts brīdinājums par to, ka, ja adresāts nebūs labprātīgi izpildījis pārbaudes aktu (novērsis konstatētos pārkāpumus noteiktajā termiņā), VUGD var uzsākt pārbaudes akta izpildi piespiedu kārtā. Piespiedu izpilde var tikt uzsākta nākamajā darbdienā pēc pēdējā labprātīgai izpildei noteiktā termiņa beigām. Par pārbaudes akta piespiedu izpildes līdzekli tiek izvēlēta piespiedu nauda⁸⁷.

Neskatoties uz procesuālo sankciju veida paredzēšanu un piemērošanu, VUGD saskaras ar gadījumiem, kad ugunsdrošības prasību pārkāpumi netiek novērsti gadiem ilgi. Iemesli var būt dažādi, bet biežāk izplatītākais ir finansiālo līdzekļu trūkums, kad, lai ievērotu ugunsdrošības prasības ir veicami dažāda veida pārbūves darbi, piemēram, jāpārbūvē iekšējais ugunsdzēsības ūdensvads, jāveic ugunsaisardzības sistēmu nomaiņa.

Atsevišķos gadījumos objekta atbildīgā persona izvēlas samaksāt tai uzlikto piespiedu naudu, nevis novērst konkrēto pārkāpumu, un neskatoties uz to, ka piespiedu naudu var uzlikt atkārtoti, līdz adresāts izpilda vai pārtrauc attiecīgo darbību, un to var veikt ik pēc septiņām

⁸⁷ Administratīvās atbildības likuma 66.panta 3.punkts.

dienām pēc iepriekšējās reizes, VUGD nav tādu resursu, lai periodiski šādu piespiedu līdzekli piemērotu, kā arī tādā veidā netiek panākts administratīvā procesa galīgais tiesiskais mērķis – pārkāpuma novēršana.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 360.¹ panta pirmo daļu, pārbaudes akts nav nododams izpildei, ja no tā labprātīgas izpildes termiņa beigām pagājuši vairāk nekā pieci gadi. Administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.⁸⁸ Proti, pārbaudes akta 1.tabulā ir norādāmi iepriekš izdotie administratīvie akti kā neizpildīti, bet par tajos norādītajiem pārkāpumiem 5 gadus pēc labprātīgas izpildes termiņa beigām pret adresātu nevar vērst piespiedu izpildi, kā arī šos pārkāpumus nevar norādīt kā jaunatklātos veiktajā ugunsdrošības pārbaudē, jo iepriekš izdotie administratīvie akti joprojām ir spēkā.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 118.panta pirmo daļu, administratīvā pārkāpuma procesu var uzsākt ne vēlāk kā viena gada laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, bet, ja pārkāpums ir ilgstošs, — no pārkāpuma pārtraukšanas dienas.

Ja gadījumā ar brīdinājumu par darbības apturēšanu pēc novēršanas termiņa beigām VUGD amatpersona izdod lēmumu par darbības apturēšanu, ja pārkāpumi netika novērsti, tad iepriekš izdotajos pārbaudes aktos norādītie pārkāpumi pēc noilguma ir nosacīti “deklaratīvi”. Tie joprojām ir obligāti izpildāmi, bet VUGD nav tiesīgs piemērot ne piespiedu naudu, nedz arī administratīvo sodu.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 26.panta otro daļu, ja par administratīvo pārkāpumu ir piemērots administratīvais sods, taču administratīvais pārkāpums turpinās un netiek pārtraukts, administratīvo sodu par administratīvā pārkāpuma turpināšanu piemēro pēc tam, kad ir pagājis saprātīgs laiks administratīvā pārkāpuma pārtraukšanai.

Proti, ņemot vērā augstāk minēto, ja par iepriekš izdotā pārbaudes aktā norādīto pārkāpumu adresātam ir bijis piemērots administratīvais sods un šis pārkāpums netika novērsts, administratīvo sodu par pārkāpuma nenovēršanu var piemērot, tomēr ir jāizvērtē, vai konkrētajā gadījumā 5 gadi ir saprātīgs laiks Administratīvās atbildības likuma 26.panta otrās daļas izpratnē.

Citastarp, būtisks aspekts ir tas, ka veicot ugunsdrošības pārbaudes un konstatējot ugunsdrošības prasību pārkāpumus, pārbaudes aktā ir jānorāda pārkāpumi, kas pieļauti Ugunsdrošības noteikumu (Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.238) prasību neievērošanas dēļ. Līdz 2016.gada 1.septembrim VUGD amatpersonas, veicot ugunsdrošības pārbaudes, kā uz tiesisko regulējumu pamatojās uz Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra

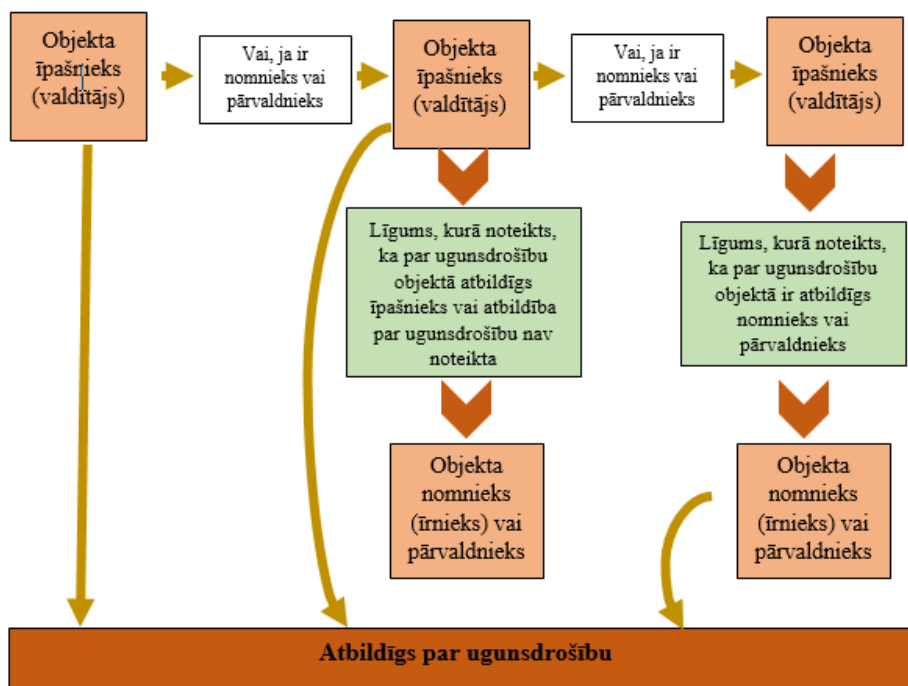
⁸⁸ Administratīvā procesa likuma 70.panta trešā daļa.

noteikumu Nr.82 “Ugunsdrošības noteikumi” prasībām, kas nozīmē to, ka līdz 2016.gada 31.augustam (ieskaitot) izdotie pārbaudes akti vairs nav spēkā, nav izpildāmi sakarā tiesisko apstākļu maiņu. Līdz ar ko VUGD amatpersona, veicot ugunsdrošības pārbaudi, ir tiesīga šādus pārbaudes aktus neņemt vērā un tajos norādītos pārkāpumus norādīt kā jaunatklātos.

3.3. Atbildība par ugunsdrošību objektā

Izvērtējot iesnieguma būtību un veicot ugunsdrošības pārbaudi, VUGD amatpersona, pamatojoties uz Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.pantā noteikto tiesību normu, izvērtē kam administratīvais akts ir adresējams. Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta tiesiskais regulējums piemērojams izdodot tādus augstāk apskatītos administratīvos aktus kā pārbaudes akts, brīdīnājums par darbības apturēšanu, lēmums par darbības apturēšanu un citus.

Šāda izvērtēšana notiek pēc noteiktā algoritma (sk.3.4.att.), izvērtējot tiesiskās attiecības attiecībā uz atbildību par ugunsdrošību, kas starp objekta īpašnieku, valdītāju un nomnieku vai pārvaldnieku ir nodibinātas ar rakstisku līgumu.

3.4.attēls. Par ugunsdrošību atbildīgās personas noteikšana pamatojoties uz Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta pirmo daļu

Vienlaikus, tiesiskais regulējums (Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta otrā daļa) nosaka, ka vairākām personām iznomātā vai lietošanā nodotā ēkā, būvē, to daļās vai

zemesgabalā par koplietošanas ugunsdrošības inženiertehnisko sistēmu (automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma, automātiskā balss ugunsgrēka izziņošanas sistēma, ugunsdzēsības ūdens aizsegs, ūdens ugunsdzēsības atdzesēšanas sistēma, dūmu un karstuma izvades sistēma, gaisa virsspiediena sistēma, ugunsdzēsības sistēma) un aprīkojuma ekspluatāciju atbilstoši ražotāja tehnisko noteikumu un ugunsdrošību regulējošu normatīvo aktu prasībām ir atbildīgs ēkas, būves, to daļu vai zemesgabala īpašnieks (valdītājs) vai pārvaldnieks, ja tas paredzēts pārvaldīšanas līgumā. Analogiski, kā tas norādīts 3.4.attēlā, primāri tieši īpašnieks ir atbildīgs par koplietošanas ugunsdrošības inženiertehnisko sistēmu un aprīkojuma ekspluatāciju atbilstoši ražotāja tehnisko noteikumu un ugunsdrošību regulējošu normatīvo aktu prasībām vairākām personām iznomātā vai lietošanā nodotā ēkā, būvē, to daļās vai zemesgabalā, izņemot gadījumu, kad atbildība augstāk minētajā daļā ir deleģēta pārvaldniekam (vai nomniekam Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta pirmās daļas izpratnē, ja konkrētās sistēmas specifika to atļauj).

Pareiza objekta atbildīgās personas noteikšana ir būtiska, jo administratīvajam aktam nav tikai informatīvais raksturs, tas uzliek pienākumu vai skar tiesiskās intereses. Piemēram, ar pārbaudes aktu, kā ar administratīvo aktu, adresātam tiek uzdots pienākums konstatētos pārkāpumus novērst. Pārkāpumu novēršanai, bieži vien, ir jāpiesaista diezgan liels finansējums vai jāpatērē daudz laika, ko adresāts nevēlas darīt, vai arī neuzskata par vajadzīgu, jo uzskata, ka normatīvo aktu ietvaros, tas būtu jādara citai personai. Pastāvot Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.pantā noteiktam tiesiskajam regulējumam ir radušies dažādi kāzusi attiecībā uz atbildību par ugunsdrošību objektā.

Piemēram, 2022.gada 31.maijā Latvijas Republikas Senāts izskatīja kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 27.aprīļa spriedumu, ar kuru Administratīvā apgabaltiesa noraidīja AS “Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor” (turpmāk – pieteicēja) pieteikumu par VUGD Rīgas reģiona pārvaldes priekšnieka 2018.gada 26.septembra lēmuma Nr.22/8-3.22.1/87 atcelšanu (par VUGD 2018.gada 30.jūlija pārbaudes akta Nr.22/8-3.8.1/958 atcelšanu).

Lietas būtība: pieteicēja (valsts īpašuma tiesiskā valdītāja) iesniedza tiesā pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu, uzskatot, ka par konstatētajiem ugunsdrošības prasību pārkāpumiem, proti, par elektroinstalācijas pārbaudi un elektroinstalācijas kontaktu savienojumu kvalitātes pārbaudi tās valdījumā esošajā dzīvoklī, pieteicēja nav atbildīga. Pieteicējai ar nomnieku ir noslēgts īres līgums. Pamatojoties uz šā līguma esību, pieteicēja tiesai norādījusi, ka likumā “Par dzīvojamo telpu īri”, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā, Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumos Nr.907 “Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām

prasībām” un Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā noteiktā atbildība ir jāvērtē kopsakarā, un balstoties uz normatīvajos aktos norādīto subjektu (īpašnieka, nomnieka un pārvaldnieka) atbildību, pienākums nodrošināt elektroinstalācijas pārbaudi un elektroinstalācijas kontaktu savienojumu kvalitātes pārbaudi izīrētajā dzīvoklī, būtu nomniekam vai pārvaldniekam.

Tiesa atzina, ka dzīvokļa elektroinstalācija nav dzīvojamās mājas kopīpašuma daļa, bet gan atsevišķā īpašuma elements, proti, atsevišķs īpašums. Savukārt, atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr. 907 “Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām” 3.¹ punktam pārvaldnieka pienākums veikt elektroinstalācijas pārbaudi ir attiecināms tikai uz kopīpašumā esošajām inženierkomunikācijām, tostarp elektroinstalāciju. Attiecīgi, ņemot vērā to, ka īpašnieks objektu (dzīvokli) nav nodevis pārvaldībā (ar pārvaldīšanas līgumu), tad pārvaldnieks par ugunsdrošību šajā atsevišķā īpašumā (dzīvoklī) nav atbildīgs.

Būtiski pieminēt, ka vērtējot lietas apstākļus, pirmā instance secināja, ka, ja īpašums ir izīrēts vai iznomāts, tad atbildība par ugunsdrošību ir īrniekam vai iznomātājam. Kā norādīja Administratīvā apgabaltiesa, nepiekrītot pirmās instances secinājumam, šādu secinājumu pirmā instance izdarīja, pamatojoties uz šo civiltiesisko attiecību pastāvēšanas faktu, nevis uz līgumā par nomu vai īri deleģētās atbildības pamata.

Arī VUGD, nepiekrītot pirmās instances lēmumam, norādīja, ka atklājot Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta pirmās daļas tiesību normas jēgu no sintakses viedokļa, tiesa nav pareizi interpretējusi minētās tiesību normas teikuma uzbūvi, proti, konkrētajā gadījumā sakārtojuma saiklis “bet” saista salikta teikuma daļas, toties saiklis “vai” tiek lietots, lai nošķirtu vārdus, kuri apzīmē dažādus jēdzienus (šajā gadījumā – par objekta ugunsdrošību atbildīgās personas – īpašnieks (valdītājs), nomnieks (īrnieks), cits lietotājs). Savukārt, pakārtojuma saiklis “ja” ievada palīgteikumus, kuros izteikti normas realizācijas priekšnoteikumi. Līdz ar to Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta pirmās daļas otrās teikuma daļas palīgteikums “ja tas paredzēts līgumā” ir attiecināms arī uz atbildības subjektu – nomnieku (īrnieku).

VUGD apelācijas sūdzībā ir balstījies uz Krimināllikuma 341.panta otrās daļas tiesību normas teikuma uzbūves analogiju, secinot, ka arī šī tiesību norma satur palīgteikumu, ko ievada pakārtojuma saiklis “ja”.

Atklājot Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta pirmās daļas tiesību normas jēgu no morfoloģijas viedokļa, VUGD secināja, ka *“minētās tiesību normas teksts nesatur tādus juridiskos jēdzienus, kuriem piemīt vairākas nozīmes, proti, lietoto vārdu juridiskā nozīme lielā mērā ir identiska ar to nozīmi, kādā tos lieto ikdienas valodā. Lai sekmētu jēdziena “ugunsdrošība” atbilstošu izpratni un vienveidīgu pielietošanu, likumdevējs Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 2.pantā jau ir devis jēdziena “ugunsdrošība” legāldefinīciju, kā arī no*

tiesību normas teksta izriet, ka ar jēdzienu „objekts” tiek saprasta ēka, būve, to daļa vai zemesgabals, līdz ar to šīs tiesību normas interpretācija no tiesību normas saturošo vārdu struktūras un formas viedokļa nevar radīt tiesību normas neskaidrību, kas ietekmētu pareizi noteikt par objekta ugunsdrošību atbildīgo personu”.

Vienlaikus, VUGD norādīja, ka tiesa, interpretējot Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta pirmās daļas tiesību normu kopsakarā ar citiem tiesību avotiem, nonākusi pie secinājuma, kas neatbilst Civillikuma un likuma “Par dzīvojamo telpu īri” tiesību normām. Proti, Civillikuma 2112.pants noteic, ka “noma vai īre ir līgums, ar ko viena puse piešķir vai apsola otrai par zināmu nomas vai īres maksu kādas lietas lietošanu. Līgums, ar kuru piešķir vai apsola augļu nesējas lietas lietošanu augļu ievākšanai no tās, ir noma, bet ikviens cits lietošanas piešķiruma līgums – īre”, kā arī likuma “Par dzīvojamo telpu īri” 2.panta otrajā daļā noteikts, ka “dzīvojamās telpas lietošanas vienīgais pamats īrniekam vai apakšīrniekam ir dzīvojamās telpas īres vai apakšīres līgums”. No minētā izriet, ka arī īrnieka, ne tikai cita lietotāja atbildība par ugunsdrošību var izrietēt tikai no līguma, jo īres pamats ir īres vai apakšīres līgums.

VUGD norādīja uz Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 10.pantā noteiktiem pienākumiem, skaidrojot, ka tiesiskā regulējuma ietvaros par ugunsdrošību atbildīgā persona ir plašāks jēdziens, un tās pienākumi tver ne tikai normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības noteikumu ievērošanu, bet arī noteic pienākumu izpildīt minētā likuma noteiktos pasākumus, lai tiktu nodrošināta normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošana.

Arī Administratīvā apgabaltiesa norādīja, ka nesaskata pamatu pirmās instances šādai Ugunsdrošības likuma 9.panta pirmās daļas interpretācijai, jo no tiesību normas gramatiskās uzbūves ir secināms, ka palīgteikums “ja tas paredzēts līgumā” attiecas uz visiem virsteikumā uzskaitītajiem subjektiem – īpašuma lietotājiem (pārvaldnieks, nomnieks (īrnieks) vai cits lietotājs), ja tas paredzēts līgumā. Saskaņā ar Civillikuma 2112.pantu noma un īre ir lietas lietošanas tiesības. Tādējādi nomnieks vai īrnieks īpašnieka vietā par ugunsdrošību īpašumā atbild tikai tad, ja tas ir noteikts nomas vai īres līgumā.

Latvijas Republikas Senāts, piekrītot Administratīvās apgabaltiesas nolemtajam, nolēma atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas spriedumu.⁸⁹

Apkopojot augstāk minēto, šādā gadījumā normatīvajos aktos noteiktai atbildībai, kas attiecināma uz noteiktu subjektu loku (valdītājs, nomnieks, pārvaldnieks vai cits objekta lietotājs), nav vienāds juridiskais spēks. Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.pantā noteiktais ir speciālā tiesību norma, kas ierobežo vispārējo tiesību normu piemērošanu.

⁸⁹ sk.arī: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2022.gada 31.maija spriedums lietā nr.A420290218, SKA-232/2022. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 12.decembrī].

Atsevišķas problēmsituācijas rodas, kad zeme un būves, kuras atrodas uz šīs zemes, pieder dažādiem īpašniekiem. Vēl sarežģītāks ir gadījums, kad zeme pieder vienai personai, būves uz tās otrai personai un inženiertehniskās sistēmas, kas atrodas uz zemes vai zem tās – trešajai. Gadījumā, ja konstatēti ugunsdrošības prasību pārkāpumi saistībā ar ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādes sistēmu (nepieciešama, lai dzēstu ugunsgrēku būvēs), administratīvais akts tiks adresēts tās zemes īpašniekam, kur ir izvietota šī sistēma vai šīs ugunsdzēsības ūdensapgādes sistēmas īpašniekam, izņemot gadījumu, kad atbildība par šo ugunsdrošības inženiertehnisko sistēmu atbilstoši ražotāja tehnisko noteikumu un ugunsdrošību regulējošu normatīvo aktu prasībām ir deleģēta pārvaldniekam vai citai personai. Atbildību par šādas sistēmas uzturēšanu nevar sadalīt daļās un deleģēt vairākām personām, atkarībā no tās teritoriālās piederības, sakarā ar šīs sistēmas specifiku (ir izvērtējami izņēmuma gadījumi, ja šādas sistēmas uzturēšanas un apkalpošanas pienākums tiek sadalīts attiecīgi lietojamām telpām vai savādāk, un šīs sistēmas kopējā darbība un apkalpošana atbilst normatīvo aktu prasībām).

Tāpat īpašnieks nevar deleģēt atbildību par koplietošanas ugunsdrošības inženiertehnisko sistēmu un aprīkojuma ekspluatāciju nomniekam, ja objekts vai zemesgabals ir iznomāts vai nodots lietošanā vairākām personām (izņemot gadījumu, kad inženiertehniskās sistēmas specifika to atļauj). Šādā gadījumā īpašnieks var paredzēt tādu iespēju tikai vienojoties ar pārvaldnieku ar pārvaldīšanas līgumu.

Piemēram, tirdzniecības centrā, kurā telpas ir iznomātas vairākiem nomniekiem, katrs nomnieks apkalpojot uguns aizsardzības sistēmu tikai tajā telpā, kura viņam ir iznomāta, nevar nodrošināt uguns aizsardzības sistēmas uzturēšanu darba kārtībā (izņemot gadījumu, kad šo sistēmu var ekspluatēt un apkalpot neatkarīgi no citām būves daļām, nodrošinot nepieciešamo signālu pārraidi).

Analoģisku secinājumu izdarīja arī Administratīvā apgabaltiesa, 2022.gada 29.septembra spriedumā norādot, ka par ārējās ugunsdzēsības ūdensvada sistēmas uzturēšanu darba kārtībā ir atbildīgas ugunsdrošības inženiertehniskās sistēmas īpašnieces.⁹⁰

Lietas būtība: noliktavu kompleksa teritorija kā īpašums ir sadalīta, ēkas un zeme pieder vienām personām, bet ārējās ugunsdzēsības ūdensvada sistēma, kas izvietota uz un zem zemes, saskaņā ar nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas datiem – citām personām (turpmāk – pieteicējas). VUGD amatpersona, veicot neplānoto ugunsdrošības pārbaudi, konstatēja, ka ir pārkāpta Ugunsdrošības noteikumu 100.punkta prasība, un uzlika par pienākumu ārējās ugunsdzēsības ūdensvada sistēmas īpašniecēm šo pārkāpumu novērst.

⁹⁰ sk.arī: Administratīvās apgabaltiesas 2022.gada 29.septembra spriedums lietā nr.A420133520. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 9.novembrī].

Pieteicējas uzskatīja, ka par augstāk minēto pārkāpumu ir atbildīgs objekta vai teritorijas īpašnieks.

Tiesa norādīja, ka ir jāvērtē tiesību normas kopsakarā, proti:

- Būvniecības likuma 11.pantu;⁹¹
- Ugunsdrošības noteikumu 2.9.apakšpunkta prasību;⁹²
- Ugunsdrošības noteikumu 2.14.apakšpunkta prasību;⁹³
- Ugunsdrošības noteikumu 100.punkta prasību.⁹⁴

Tiesa norādīja, ka inženierbūve arī ir būve, līdz ar ko kopsakarā ar augstāk minētajām tiesību normām, Ugunsdrošības noteikumu 100.punkta prasība kā ārējās ugunsdzēsības ūdensvada sistēmas īpašnieci ir piekritīga un pārbaudes akta adresāts tika noteikts pareizi.

Tiesa secināja, ka pienākums ievērot ugunsdrošības prasības var gulties uz katru no īpašniekiem atbilstoši tam piederošajam īpašumam un tā funkcijai un konkrētajā gadījumā, minētās sistēmas uzturēšana darba kārtībā ir jānodrošina tās īpašniecēm, nevis kādām citām personām.

Spriežot pēc augstāk minētā, kā arī pēc liela skaita judikatūrā esošo tiesas nolēmumu, kuros tika vērtēta atbildība par ugunsdrošību, ir skaidrs, ka jēdziens “par ugunsdrošību objektā atbildīgā persona” ir radījies nesaprašanu tās piemērošanā un interpretēšanā objekta īpašniekiem, valdītājiem un citiem lietotājiem, tāpēc maģistra darba autore uzskata, ka šā darba ietvaros Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta prasības būtu vērts analizēt, ņemot vērā tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, proti, piemērojot tiesību normu interpretācijas pamatmetodes. Parasti likumdevējam, pieņemot tiesību normu, šī tiesību norma ir jāveido kā ideāla, objektīva un loģiski noslēgta vienība, kas sastāv no nepieciešamiem un pietiekamiem normatīviem priekšnosacījumiem, kas vajadzīgi, lai iestātos tiesiskās sekas, vienlaikus tā ir jāformulē abstrakta un kazuistiska.

Interpretēt vai iztulkot tiesību normu nozīmē izzināt šīs normas teksta nozīmi, iegūt visu to faktus, vērtējumu un vajadzību priekšstatus, kuriem būtu bijis jābūt atspoguļotiem tiesību normas tekstā, bet piemērojot gramatisko (filoloģisko) (tiek noskaidrota tiesību normas jēga no valodnieciskā viedokļa), vēsturisko (tiek noskaidrota tiesību normas jēga, ņemot vērā apstākļus, uz kuriem pamatojoties tā radīta), sistēmisko (tiek noskaidrota tiesību normas jēga saistībā ar

⁹¹ Būves iedala ēkās un inženierbūvēs.

⁹² Objekts ir būve vai tās daļa.

⁹³ Ugunsdzēsības ūdensapgādes sistēma ir tīklu, aprīkojumu, iekārtu, ierīču un būvju kopums, kas paredzēts ugunsdzēsības ūdens resursu ražošanai, pārvadei (transportam), uzglabāšanai vai sadalei, kā arī inženiertīklu pievadēm un iekšējiem inženiertīkliem.

⁹⁴ Ugunsdzēsības ūdensapgādes sistēma atbilst būvniecības ieceres dokumentācijas risinājumiem un ugunsdzēsības ūdensapgādes būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām. To uztur darba kārtībā un nodrošina brīvu piekļušanu tai.

citām tiesību normām), teleoloģisko jeb jēgas un mērķa (tiek noskaidrota tiesību normas jēga, pamatojoties uz lietderīgu un taisnīgu mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz) interpretācijas metodi, var nonākt pie taisnīga mērķa, kas bija jāpanāk ar tiesību normu.

Ar tiesību normu iztulkošanu saprotama tiesību normas tiesiski vadošās jeb autoritatīvās jēgas noskaidrošana, kas nozīmē to, ka jēga ir atkarīga no tā, kāds konkrētās tiesību normas pieņemšanas brīdī bija iztulkošanas jeb interpretācijas mērķis.⁹⁵

Tiesību norma, neatkarīgi no tā, vai tā ietver vai neietver nenoteikto tiesību jēdzienu, tiesību piemērotājam ir jāinterpretē, izmantojot tiesību teorijā vispārzināmās interpretēšanas metodes. Tas ir ierakstīts arī Administratīvā procesa likuma 17. pantā, papildus izskaidrojot arī, kura no metodēm ir jāizmanto, ja pēc dažādu metožu pielietošanas tiek iegūti dažādi rezultāti.

Vienlaikus, tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips ir ietverts un aprakstīts Administratīvā procesa likuma 8.pantā. Tādējādi tiesību normu interpretēšana ne vien gramatiski (filoloģiski), bet arī, ņemot vērā tiesību normu sistēmu, vēsturiskos apstākļus un citus konkrētos apstākļus ir sekmēta un konsekventa. Savukārt, iztulkošana izmantojot tikai gramatisko metodi, var novest pie prettiesiska rezultāta.⁹⁶

Pamatojoties uz vēsturisko interpretācijas metodi, ņemot vērā VUGD (tajā laikā – Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta departaments) praksi, pirms stājās spēkā (09.04.1992.) likums “Par ugunsdrošību”⁹⁷, par atbildīgo par ugunsdrošību objektā tika uzskatīts iestādes vai uzņēmuma vadītājs. Tas varētu būt saistīts ar to, ka Padomju Savienības laikā praktiski visas būves bija valsts īpašumā un praktiski nepastāvēja privātīpašums.

Saskaņā ar likumā “Par ugunsdrošību” (zaudējis spēku) noteikto (gan pamata versijā, gan tās pēdējā spēkā esošajā redakcijā), atbildība par ugunsdrošību “par namīpašuma un cita nekustamā īpašuma ugunsdrošību” primāri bija deleģēta īpašniekam vai, ja tas bija noteikts īres līgumā – īrniekam.

Pieņemot spēkā likumu “Par ugunsdrošību” likumdevējs, pastāvot jau mūsdienu Latvijas Republikai, ir noteicis iespēju nošķirt atbildību par ugunsdrošību starp īpašnieku un īrnieku. Un arī tā laika normatīvajā aktā atbildību par ugunsdrošību varēja noteikt, iepazīstoties ar līgumu, kas noslēgts starp īpašnieku un īrnieku.

“No iepriekš apskatītā vēsturiskā un aktuālā regulējuma ir redzams, ka par ugunsdrošību atbildīgo subjektu loks laika gaitā ir mainījies paplašināšanas virzienā, tomēr nemainīga

⁹⁵ Aperāne, K. u.c. (2013) Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa., Rīga, Tiesu namu aģentūra 1058 lpp.

⁹⁶ J.Grigorjeva. Rīgas Tehniskās universitātes diplomprojekts “Ugunsdrošības prasību piemērošanas problēmas un risinājumi”, 2020.

⁹⁷ Par ugunsdrošību: LR likums. Pieņemts: 24.03.1992. Zaudējis spēku: 01.01.2003. Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992. 16.aprīlis, nr.15/16, Diena, 1992. 3.aprīlis, nr.62.

palikusi normas būtība, – lai attiecīgais objekts nevienā mirklī juridiski nepaliktu bez par ugunsdrošību atbildīgās personas un attiecīgi šīs atbildīgās personas uzraudzības, laika gaitā likuma redakcijās konkretizējot ne tikai par ugunsdrošību atbildīgos subjektus, bet arī nosakot konkrētu atbildīgo subjektu gadījumos, kad attiecīgo objektu neizmanto pats īpašnieks (valdītājs), bet lieto cita persona uz kāda privāttiesiska līguma pamata”⁹⁸.

Attīstoties tiesiskajam regulējumam, tika paplašināts subjektu loks, kas var būt par atbildīgo par ugunsdrošību, bet īrnieka atbildība par ugunsdrošību jau vēsturiski ir izrietējusi no līgumā nolīgta.

Pielietojot gramatisko interpretācijas metodi, pirmšķietami varētu secināt, ka:

1. par ugunsdrošību objektā ir atbildīgs ēkas, būves, to daļu vai zemesgabala īpašnieks (valdītājs) vai pārvaldnieks, ja tas paredzēts pārvaldīšanas līgumā;
2. iznomātā (izīrētā) vai lietošanā nodotā ēkā, būvē, to daļās vai zemesgabalā par ugunsdrošību ir atbildīgs nomnieks (īrnieks) vai cits lietotājs, ja tas paredzēts līgumā, proti, ja attiecībā uz pirmo punktu, atbildība ir noteikta nepārprotami, otrajā punktā norādītais varētu likt uzskatīt, ka atruna līgumā ir attiecināma tikai uz citu lietotāju, bet ne īrnieku, kas nozīmētu to, ka, ja objekts vai teritorija ir izīrēta, par ugunsdrošību primāri atbildīgs ir īrnieks. Šāda gramatiska tiesību normas iztulkošana nav korekta.

Administratīvā apgabaltiesa secināja, ka pēc Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta pirmās daļas tiesību normas gramatiskās uzbūves ir secināms, ka palīgteikums “ja tas paredzēts līgumā” attiecas uz visiem virsteikumā uzskaitītajiem subjektiem – īpašuma lietotājiem (pārvaldnieks, nomnieks (īrnieks) vai cits lietotājs), ja tas paredzēts līgumā. Saskaņā ar Civillikuma 2112.pantu noma un īre ir lietas lietošanas tiesības. Tādējādi gan nomnieks, gan īrnieks, gan cita persona īpašnieka vietā par ugunsdrošību īpašumā atbild tikai tad, ja tas ir noteikts līgumā un attiecīgi arī paskaidrojuma palīgteikums otrajā teikuma daļā, kas noteic, ka atbildība izīrētā vai citādi lietošanā nodotā īpašumā ir īrniekam vai citam lietotājam, ja tas noteikts līgumā, nebūtu attiecināms tikai uz pēdējo no izvēlēm – citu lietotāju.

Piemērojot teleoloģisko jeb mērķa interpretācijas metodi, secināms, ka, ja atbildība vai nosacījums par ugunsdrošības prasību ievērošanu citos normatīvajos aktos ir noteikta vispārēji, tad Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.pantā ir uzskaitīti visi tiesību subjekti, kas varētu par tādiem būt un palīgteikumos ir noteikts priekšnoteikums attiecībā uz šiem tiesību subjektiem, kas nozīmē, ka likumdevēja mērķis bija atbildību par ugunsdrošību “sašaurināt”

⁹⁸ sk.arī: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2019.gada 11.oktobra spriedums lietā nr.A42-01006-19/6. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 8.decembrī].

Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.pantā un nepārprotami un viennozīmīgi noteikt, kas un kuros gadījumos ir atbildīgs par ugunsdrošību.

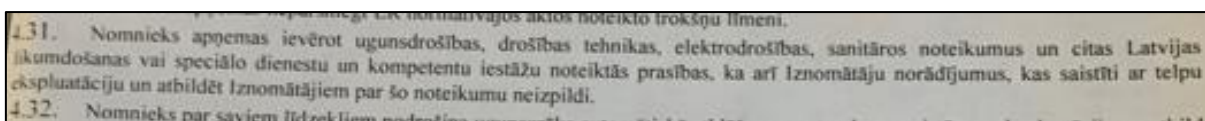
Piemērojot sistēmisko interpretācijas metodi, jāņem vērā arī:

- Dzīvojamo telpu īres likuma (pieņemts: 17.03.2021.) 17.panta pirmās daļas 6.punktā noteikto, proti: īrnieka pienākums ir ievērot normatīvos aktus, kas attiecas uz dzīvojamās telpas lietošanu, tostarp ugunsdrošības, sanitārās un higiēnas prasības (laikā, kad tika pieņemts Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums spēkā bija likums “Par dzīvojamo telpu īri”);
- Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma (pieņemts: 04.06.2009.) 6.panta otrās daļas 1.punktā noteikto, proti: dzīvojamās mājas obligāti veicamās pārvaldīšanas darbība ir dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Tātad, secināms, ka abos augstāk minētajos likumos un Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā (pieņemts: 24.10.2002.) ir noteikta atbildība par ugunsdrošību, tomēr, abos augstāk minētajos likumos tā ir noteikta vispārēji.

Piezīme:

apkopojot augstāk minēto, ņemot vērā gramatisko un sistēmisko interpretācijas metodi, kopsakarā ar citām tiesību normām, kas nosaka īrnieka “atbildību”, būtiski pieminēt, ka vārds “ievērot” nav tas pats kas “nodrošināt” vai “atbildēt par ugunsdrošību”. Jebkurai fiziskai personai ir pienākums ievērot ugunsdrošības prasības, piemēram, evakuēties no telpas ugunsgrēka gadījumā vai izsaukt VUGD zvanot uz vienoto 112 numuru, savukārt, pienākums atbildēt par ugunsdrošību ir noteikts atsevišķam personu lokam. Piemēram, 3.5.attēlā atspoguļots īpašnieka deleģējums ievērot ugunsdrošības prasības, proti, nomnieks apņemas ievērot = ievēro.

3.5.attēls. Deleģējums nomniekam

3.6.attēlā atspoguļots īpašnieka deleģējums nomniekam uzturēt telpas atbilstoši ugunsdrošības prasībām, proti, uzturēt = nodrošināt = būt atbildīgam.

III. Nomnieka pienākumi.

3.2 Uzturēt telpas un tajās atrodošās iekārtas pilnīgā kārtībā, atbilstoši sanitāro, ugunsdrošības, kā arī citu valsts dienestu prasībām.

3.6.attēls. Deleģējums nomniekam

Tomēr, ne vienmēr līgumā noteiktais attiecībā uz atbildību par ugunsdrošību ir nepārprotami interpretējams arī VUGD amatpersonām. Protams, VUGD amatpersonas savā darbā pēc iespējas ievēro valsts pārvaldes principus⁹⁹, tomēr, dažos gadījumos, kad liekas, ka līgumā noteiktā atbildība par ugunsdrošību ir skaidra, proti, nav norādīts, ka viena vai otra puse ir atbildīga tieši par ugunsdrošības prasībām, un administratīvais akts būtu adresējams īpašniekam (valdītājam), šāda rīcība būtu atzīstama par prettiesisku.

Šādu faktu apliecina arī Administratīvās rajona tiesas norādītais.¹⁰⁰ 2017.gada 22.jūnijā tiesā tika izskatīta administratīvā lieta. Pieteicēja lūdza VUGD 2017.gada 13.janvāra lēmumu atzīt par prettiesisku un atcelt.

Lietas būtība:

Pieteicēja ir īpašniece un iznomātāja. Starp pieteicēju un īrnieku noslēgts līgums, kurā ir atruna: *“Nomnieks patstāvīgi nodrošina ugunsdzēsības un darba aizsardzības prasību izpildi objektā”*. Vadoties pēc tā, ka šajā līgumā nebija atrunāta atbildība par ugunsdrošību, pārbaudes akts ar iznomātajās telpās konstatētajiem pārkāpumiem tika adresēts īpašniecei (pieteicējai). Īpašniece pārbaudes aktu apstrīdēja, VUGD pārbaudes aktu atstāja spēkā ar 2017.gada 13.janvāra lēmumu.

Līgumā noteiktais nenorāda uz to, ka īrnieks būtu atbildīgs par ugunsdrošības, bet gan par ugunsdzēsības prasībām. Primāri tā varētu secināt balstoties uz gramatisku interpretācijas metodi. Tomēr, tiesa norādīja, ka noskaidrojot līguma noteikuma vārdisko jēgu, īpaši izvērtējama ir tekstā lietotās vārdkopas “ugunsdzēsības prasības” nozīme.

Tiesa izvērtējot, kas ir ugunsdzēsība¹⁰¹ un ugunsdrošība¹⁰², norādīja, ka tiesiskais regulējums, brīdī, kad tika noslēgts līgums, nenoteica (nenosaka arī tagad), ka īpašniekiem vai lietotājiem būtu jānodrošina ugunsdzēsības prasības, bet gan organizācijām, komercsabiedrībām un pašvaldību ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestiem, kuru funkcijās ietilpst ugunsdzēsība. Vienlaikus, tiesa norādīja, ka tā laika tiesiskais regulējuma

⁹⁹ Administratīvā procesa likuma 4.pants.

¹⁰⁰ sk.arī: Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 22.jūnija spriedums lietā nr. A420169617. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 8.decembrī].

¹⁰¹ Ugunsdzēsība ir organizēta darbība, kuru veic, lai likvidētu ugunsgrēku, glābtu fiziskās personas un materiālās vērtības, kā arī aizsargātu vidi ugunsgrēka dzēšanas laikā.

¹⁰² Ugunsdrošība ir atbilstība normatīvajos aktos noteiktajām prasībām attiecībā uz ugunsgrēku novēršanu, sekmīgu dzēšanu un to seku mazināšanu.

ietvaros likumdevējs paredzēja iestādes, organizācijas vai komercsabiedrības vadītājam nodrošināt ugunsdrošības prasību izpildi. Kopsakarā ar iepriekš minēto, tiesa norādīja, ka pienākums organizēt ugunsdzēsības pasākumus ir noteikts ugunsdrošības pienākumu ietvaros, bet ne kā atsevišķas ugunsdzēsības prasības un līguma lietotā vārdkopa “ugunsdzēsības prasības” nav piepildāma ar saturu, jāņem vērā darījuma dalībnieku skaidri izsacītais vai kā citādi izrādītais nodoms. Šādi tiesa nonāca pie secinājuma, ka līgumā vārds “ugunsdzēsība” ir lietots vārda “ugunsdrošība” nozīmē, no kā izriet, ka noslēdzot līgumu, puses vienojās (tāds ir bijis nodoms) par to, ka tieši īrnieks ir atbildīgs par ugunsdrošību iznomātajās telpās.¹⁰³

Būtiski pieminēt, ka VUGD amatpersonām, kas tiesīgas veikt valsts ugunsdrošības uzraudzību, galvenokārt ir apguvuši īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmu Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžā, kurā nav ietverts tāds priekšmets kā ievads tiesībās vai tiesību pamati. Mācību programmā šāda viela tiek apgūta sekundāri, un “reālo” pieredzi un zināšanas amatpersona iegūst uzsākot darbu patstāvīgi. VUGD periodiski rīko amatpersonu pilnveidošanas apmācības, balstoties uz judikatūru, informē amatpersonas par aktuālajiem tiesas nolēmumiem, arī amatpersonas ievēro “četrus acu principu”, tomēr atsevišķos gadījumos atbildīgās personas pareizai izvērtēšanai (arī citos gadījumos) ir nepieciešams tieši juridiski kompetentas personas skats uz konkrēto lietu.

Ņemot vērā augstāk minēto, secināms, ka Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta tiesību norma attiecībā uz atbildību par ugunsdrošību objektā un tās nekorekta interpretācija laika gaitā objekta īpašniekam, valdītājam, nomniekam, citai personai vai VUGD amatpersonai ir sagādājusi grūtības tās piemērošanā, rezultātā radot kāzus. Neskatoties uz to, ka judikatūrā ir vairāki gadījumi, un pirmšķietami ir skaidri priekšnoteikumi, lai noskaidrotu par ugunsdrošību objektā atbildīgo personu, katrs gadījums ir izskatāms atsevišķi.

¹⁰³ sk.arī: Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 22.jūnija spriedums lietā nr. A420169617. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 8.decembrī].

KOPSAVILKUMS

Pētījuma rezultātā autore izvirza aizstāvēšanai šādas tēzes:

1. Ārējā normatīvajā aktā termins “glābšanas darbi” nav definēts, kas apgrūtina personas subjektīvo tiesību īstenošanu apstrīdot faktisko rīcību, vai izvērtējot, vai attiecībā pret šo personu VUGD veiktā darbība vai bezdarbība ir bijusi faktiskā rīcība.
2. Saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.¹ panta sesto daļu, lēmumu par apturēšanu attiecībā uz produkcijas laišanu tirgū pieņem, ja tirgū tiek laista produkcija, kas neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām ugunsdrošības prasībām, tomēr produkcijas laišanas tirgū apturēšana vai ierobežošana nav VUGD kompetences ietvaros, bet gan Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetences ietvaros. VUGD neizdod dokumentu, ar kuru ierobežo vai aptur produkcijas laišanu tirgū, tādēļ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā ir veicami grozījumi un ir svītrojama 13.¹ panta sestā daļa.
3. Ar brīdinājumu par darbības apturēšanu tā adresātam tiek radītas tiesiskas sekas pienākuma veidā, proti, objekta atbildīgajai personai jānovērš brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītie ugunsdrošības prasību pārkāpumi noteiktajā termiņā, citādi tiks pieņemts lēmums par darbības apturēšanu, liedzot atbildīgajai personai turpmāko būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatāciju. Tomēr, adresāts var izvēlēties arī nenovērst brīdinājumā par darbības apturēšanu norādīto ugunsdrošības prasību pārkāpumu. Brīdinājums par darbības apturēšanu nav obligāti izpildāms, te adresātam ir rīcības brīvība, ja tas nav ieinteresēts, lai objekta ekspluatācija netiktu apturēta.
4. Vēstule, ar kuru adresāts tiek informēts par to, ka brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītie pārkāpumi ir novērsti, ir tiesisku attiecību grozošs labvēlīgs administratīvais akts, kur pats brīdinājums par darbības apturēšanu pārtop par spēku zaudējušu administratīvo aktu, proti, jebkurā gadījumā, ja brīdinājumam par darbības apturēšanu neseko lēmums par darbības apturēšanu, un adresāts rakstiski tiek informēts, ka brīdinājumā par darbības apturēšanu norādītie pārkāpumi ir novērsti, brīdinājums par darbības apturēšanu ir administratīvais akts.
5. Gadījumā, ja persona saņem nelabvēlīgu atzinumu par atbilstību ugunsdrošības prasībām, tā citā valsts pārvaldes institūcijā nevar saņemt attiecīgo licenci vai speciālo atļauju, kā rezultātā VUGD atzinums par objekta atbilstību ugunsdrošības prasībām skar personas tiesiskās intereses un apgrūtina to īstenošanu un to var vērtēt kā administratīvo aktu.

6. Nelabvēlīgs atzinums par būvobjekta atbilstību ugunsdrošības prasībām liedz iespēju nodot būvobjektu ekspluatācijā, tas skar būtiskas personas tiesības, un pamatojoties uz administratīvā akta definīcijas negatīvajā daļā norādīto, tas ir uzskatāms par administratīvo aktu.
7. Pašlaik izmantotajā pārbaudes akta veidlapā ir jānorāda (zemspītrā), personas, kas piedalījusies pārbaudē, dati, proti, objekta atbildīgās personas amats, vārds, uzvārds. Tomēr, ne vienmēr objekta ugunsdrošības pārbaudē piedalās tieši objekta atbildīgā persona Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta izpratnē. Personai, kas piedalās ugunsdrošības pārbaudē nav obligāti jābūt par ugunsdrošību objekta atbildīgajai personai.
Autore uzskata, ka pārbaudes akta veidlapā ir veicami grozījumi, kur pēc vārda “piedaloties” teksta zemspītrā būtu svītrojami vārdi “objekta atbildīgās”, šādā veidā izvairoties no liekas administratīvās slodzes un apstrīdēšanas iesniegumiem.
8. Ja administratīvā procesa ietvaros pēc neaplānotās ugunsdrošības pārbaudes kā galīgais administratīvais akts tiek izdots pārbaudes akts, bet lēmums par neaplānoto ugunsdrošības pārbaudi objektā atbildīgajai personai vai tās pārstāvim neticis izsniegts, administratīvā procesa dalībnieki var izmantot šādu procesuālo kļūdu, lai izvairītos no sev nelabvēlīga lēmuma pieņemšanas vai arī lai pārbaudes aktu apstrīdētu.
Tomēr, attiecībā uz lēmuma par neaplānoto ugunsdrošības pārbaudi funkciju ceļā uz konkrētā legītimā mērķa sasniegšanu, šāda dokumenta neesamība neietekmē pārbaudes akta saturu, proti, šāda procesuālā kļūda nav uzskatāma par būtisku.
9. Ja ugunsdrošības pārbaudes laikā tiek konstatēti ugunsdrošības prasību pārkāpumi, adresātam izsniedz nelabvēlīgu administratīvo aktu. Autore uzskata, ka vēstule, ar kuru adresāts tiek informēts, ka ugunsdrošības prasību pārkāpumi objektā netika konstatēti, ir vērtējama kā administratīvais akts.
10. Autore uzskata, ka vēstule par VUGD tehniskās komisijas pieņemto lēmumu ir starplēmums, kura saņemšana nav obligāts priekšnoteikums, lai varētu nodot būvobjektu ekspluatācijā, proti, būvniecības ierosinātais ir tiesīgs izvēlēties būvēt atbilstoši būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām vai saskaņot atkāpes.
11. Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta tiesību norma attiecībā uz atbildību par ugunsdrošību objektā un tās nekorekta interpretācija laika gaitā objekta īpašniekam, valdītājam, nomniekam un citām personām ir radījusi neizpratni par tiesību normas piemērošanu praksē. Neskatoties uz to, ka judikatūrā ir vairāki gadījumi, un pirmšķietami ir skaidri priekšnoteikumi, lai noskaidrotu par ugunsdrošību objektā atbildīgo personu, katrs gadījums ir izskatāms atsevišķi.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

Literatūra

1. Aperāne, K. u.c. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013.
2. Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021. Otrais izdevums.
3. Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvā procesa tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2023.
4. Rakstu krājums. Administratīvais process: likums, prakse, komentāri. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2005.
5. Sudāre G. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta informatīvais materiāls par administratīvo aktu apstrīdēšanas procesu valsts ugunsdrošības uzraudzības administratīvajā procesā, 2023 (nav publicēti).
6. Grigorjeva J. Rīgas Tehniskās universitātes diplomprojekts “Ugunsdrošības prasību piemērošanas problēmas un risinājumi”, 2020.
7. Tiesu prakses apkopojums. Tiesu prakse par administratīvajām tiesām pakļautajiem prasījumiem (2017.–2021.maijs). Rīga, 2021. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 17.decembrī].

Normatīvie akti

1. Latvijas Republikas Satversme: LR likums. Pieņemts: 15.02.1922. Latvijas Vēstnesis, 1993. 1. jūlijs, nr.43.
2. Civillikums: LR likums. Pieņemts: 28.01.1937. Valdības Vēstnesis, 1937. 20.februāris, nr.41.
3. Par policiju: LR likums. Pieņemts: 04.06.1991. Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1991. 15.augusts, nr. 31/32, Diena, 1991. 5.jūlijs, nr.126.
4. Par ugunsdrošību: LR likums. Pieņemts: 24.03.1992. Zaudējis spēku: 01.01.2003. Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992. 16.aprīlis, nr.15/16, Diena, 1992. 3.aprīlis, nr.62.
5. Par dzīvojamo telpu īri: LR likums. Pieņemts: 16.02.1993. Zaudējis spēku: 01.05.2021. Latvijas Vēstnesis, 1993. 29.aprīlis, nr.19, Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1993. 18.februāris, nr.7, Diena, 1993. 5.marts, nr.44.

6. Administratīvā procesa likums: LR likums. Pieņemts: 25.10.2001. Latvijas Vēstnesis, 2001. 14.novembris, nr.164.
7. Valsts pārvaldes iekārtas likums: LR likums. Pieņemts: 06.06.2002. Latvijas Vēstnesis, 2002. 21.jūnijs, nr.94.
8. Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums: LR likums. Pieņemts: 24.10.2002. Latvijas Vēstnesis, 2002. 13.novembris, nr.165.
9. Iesniegumu likums: LR likums. Pieņemts: 27.09.2007. Latvijas Vēstnesis, 2007. 11.oktobris, nr.164.
10. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums: LR likums. Pieņemts: 04.06.2009. Latvijas Vēstnesis, 2009. 19.jūnijs, nr.96.
11. Būvniecības likums: LR likums. Pieņemts: 09.07.2013. Latvijas Vēstnesis, 2013. 30.jūlijs, nr.146.
12. Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums: LR likums. Pieņemts: 05.05.2016. Latvijas Vēstnesis, 2016. 25.maijs, nr.100.
13. Administratīvās atbildības likums: LR likums. Pieņemts: 25.10.2018. Latvijas Vēstnesis, 2018. 14.novembris, nr.225.
14. Dzīvojamo telpu īres likums: LR likums. Pieņemts: 17.03.2021. Latvijas Vēstnesis, 2021. 6.aprīlis, nr.65A.
15. Ugunsdrošības noteikumi: Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumi Nr.82. Latvijas Vēstnesis, 2004. 20.februāris, Nr.28 (zaudējis spēku).
16. Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība: Ministru kabineta 2009.gada 1.septembra noteikumi Nr.981. Latvijas Vēstnesis, 2009. 4.septembris, Nr.141.
17. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikums: Ministru kabineta 2010.gada 27.aprīļa noteikumi Nr.398. Latvijas Vēstnesis, 2010. 30.aprīlis, Nr.69.
18. Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu: Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumi Nr.907. Latvijas Vēstnesis, 2010. 1.oktobris, Nr.156.
19. Vispārīgie būvnoteikumi: Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumi Nr.500. Latvijas Vēstnesis, 2014. 26.septembris, Nr.191.
20. Ēku būvnoteikumi: Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumi Nr.529. Latvijas Vēstnesis, 2014. 1.oktobris, Nr.194.
21. Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-15 "Būvju ugunsdrošība": Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumi Nr.333. Latvijas Vēstnesis, 2015. 30.jūnijs, Nr.125.

22. Ugunsdrošības noteikumi: Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.238. Latvijas Vēstnesis, 2016. 22.aprīlis, Nr.78.
23. Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts: Ministru kabineta 2021.gada 21.janvāra noteikumi Nr.46. Latvijas Vēstnesis, 2021. 26.janvāris, Nr.17.
24. Ministru kabineta kārtības rullis: Ministru kabineta 2021.gada 7.septembra noteikumi Nr.606. Latvijas Vēstnesis, 2021. 8.septembris, Nr.173A.
25. VUGD 2015.gada 24.marta iekšējie noteikumi Nr.22-1.12/7 “Ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbu veikšanas kārtība”.
26. VUGD 2016.gada 11.janvāra iekšējie noteikumi Nr.22-1.12/1 “Kārtība, kādā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā organizē un veic valsts ugunsdrošības uzraudzības darbu”.

Juridiskās prakses materiāli

1. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 13.oktobra lēmums lietā nr.A42459807, SKA – 624/2009. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 12.decembrī].
2. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2016.gada 2.jūnija lēmums lietā nr.A420218814, SKA-1101/2016. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 8.decembrī].
3. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2018.gada 16.aprīļa lēmums lietā nr.A-7-001-18/12, SKA-1054/2018. Pieejams: <https://www.at.gov.lv> [aplūkots 2023.gada 12.decembrī].
4. Administratīvās apgabaltiesas 2019.gada 29.janvāra spriedums lietā nr. A420330217. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 9.novembrī].
5. Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 27.aprīļa spriedums lietā nr.A420290218, AA43-0515-20/9. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 6.novembrī].
6. Administratīvās apgabaltiesas 2022.gada 29.septembra spriedums lietā nr.A420133520. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 9.novembrī].
7. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2019.gada 11.oktobra spriedums lietā nr.A42-01006-19/6. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 8.decembrī].

8. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2023.gada 22.jūnija spriedums lietā nr.A420190322. Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> [aplūkots 2023.gada 1.decembrī].

PIELIKUMS

Normatīvo aktu saraksts VUGD atzinumu par atbilstību ugunsdrošības prasībām izsniegšanai

Nr. p.k.	Normatīvā akta nosaukums
1.	Ministru kabineta 2009.gada 1.septembra noteikumi Nr.981 "Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība".
2.	Ministru kabineta 2019.gada 7.maija noteikumi Nr.188 "Licences izsniegšanas kārtība komercdarbībai ar ieročiem, munīciju un speciālajiem līdzekļiem un valsts nodevas maksāšanas kārtība un apmērs".
3.	Ministru kabineta 2013.gada 16.jūlija noteikumi Nr.404 "Prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrēšanas kārtība".
4.	Ministru kabineta 2006.gada 14.februāra noteikumi Nr.134 "Noteikumi par genoma datu bāzes galvenajam apstrādātājam un autorizētajam apstrādātājam izvirzītajām prasībām un kārtību, kādā izvērtējama valsts zinātnisko institūciju atbilstība genoma datu bāzes galvenajam apstrādātājam izvirzītajām prasībām".
5.	Ministru kabineta 2011.gada 28.jūnija noteikumi Nr.502 "Kārtība, kādā izsniedzamas speciālās atļaujas (licences) un Valsts policijas atļaujas komercdarbībai ar ugunošanas ierīcēm un skatuves pirotehniskajiem izstrādājumiem un maksājama valsts nodeva".
6.	Ministru kabineta 2011.gada 27.decembra noteikumi Nr.1000 "Speciālo atļauju (licenču) izsniegšanas kārtība komercdarbībai ar sprāgstvielām un spridzināšanas ietaisēm un valsts nodevas apmērs un maksāšanas kārtība".
7.	Ministru kabineta 2019.gada 21.maija noteikumi Nr.211 "Noteikumi par ieroču atļaujām un par ieroču izņemšanu un iznīcināšanu".
8.	Ministru kabineta 2012.gada 8.maija noteikumi Nr.331 "Kārtība, kādā izsniedz speciālās atļaujas (licences) komercdarbībai ar Eiropas Savienības Kopējā militāro preču sarakstā minētajām precēm".
9.	Ministru kabineta 2022. gada 21. jūnija noteikumi Nr.369 "Noteikumi par apsardzes darbības reģistru, apsardzes darbības reģistrāciju un prasībām apsardzes vadības centram".